

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra psychologie

Diplomová práce

SEKTY A NOVÁ NÁBOŽENSKÁ HNUTÍ

(Svědkové Jehovovi)

Vedoucí práce: PhDr. Jan Polívka

Autor práce: Mgr. Veronika Hovjacká

Studijní obor: pedagogika volného času

Ročník: osmý

2009

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem „Sekty a nová náboženská hnutí – Svědkové Jehovovi“ vypracovala samostatně a veškerou literaturu, kterou jsem použila jsem uvedla v závěru práce.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

České Budějovice 13. 6. 2009

Mgr. Veronika Hovjacká

Děkuji PhDr. Janu Polívkovi za všestrannou a obětavou pomoc, kterou mi poskytoval při vypracování diplomové práce. Děkuji MUDr. Kateřině Michutové, Mgr. Dagmar Beckové a všem přátelům, za důvěru a psychickou a praktickou pomoc při práci na tomto textu.

Obsah

OBSAH	4
ÚVOD	6
1 SEKTY A NOVÁ NÁBOŽENSKÁ HNUTÍ	9
1.1 DEFINICE POJMŮ POUŽÍVANÝCH K POPISU DANÉ PROBLEMATIKY.....	9
1.1.1 Sekta.....	9
1.1.2 Nová náboženská hnutí.....	10
1.1.3 Kult.....	10
1.1.4 Církev.....	11
1.1.5 Víra.....	11
1.1.6 Nová náboženská hnutí.....	12
1.2 ROZDÍLY MEZI POJMY SEKTA, CÍRKEV A NOVÁ NÁBOŽENSKÁ HNUTÍ.....	14
1.3 ZNAKY SEKT.....	18
1.4 PSYCHOLOGICKÉ POZADÍ PŘITAŽLIVOSTI SEKT.....	22
1.4.1 Využití přirozených lidských potřeb.....	23
1.4.2 Praktické příklady použití frustrace v oblasti psychologických potřeb.....	25
1.4.3 Zneužití momentální situace, ve které se jedinec nachází.....	26
1.4.4 Využití náboženskosti člověka.....	27
1.4.5 Využití podmíněnosti lidského vnímání a ovlivnitelnosti kritického myšlení vnějšími podmínkami, tak aby jedinec oslabil své mechanismy kontroly přijímaných informací.....	28
1.5 ROZDĚLENÍ SEKT.....	31
1.6 VŮDCOVÉ SEKT.....	37
1.7 ČLEN SEKTY.....	38
1.8 PROBLÉMY VZTAHUJÍCÍ SE K OPUŠTĚNÍ SEKTY.....	39
1.9 SKUPINY Z ČESKÉ REPUBLIKY.....	41
1.9.1 Poselství Grálu.....	42
1.9.2 Vesmírní lidé.....	43
1.9.3 Pánova cesta, Cesta Panujícího.....	44
1.9.4 Situace v Českých zemích - přibližný pokus o odhad členské základny.....	45
2 NÁBOŽENSKÁ SPOLEČNOST SVĚDKOVÉ JEHOVOVI	47
2.1 HISTORIE.....	48

2.1.1	<i>Počátky a působení Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi ve světě.....</i>	48
2.1.2	<i>Historie svědků Jehovových v našich zemích .....</i>	50
2.2	UČENÍ	56
2.3	ORGANIZACE ČINNOSTI SJ	61
2.4	HIERARCHIE A STRUKTURA ORGANIZACE	63
2.5	LITERATURA NÁBOŽENSKÉ SPOLEČNOSTI SVĚDKOVÉ JEHOVOVI.....	65
2.6	ODCHOD OD SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH	66
2.7	NĚKTERÉ PRÁVNÍ OTÁZKY TÝKAJÍCÍ SE SPOLEČNOSTI SJ.....	68
	ZÁVĚR.....	74
	SEZNAM LITERATURY	79
	SEZNAM PŘÍLOH.....	84
	PŘÍLOHA Č. 1.....	84
	PŘÍLOHA Č. 2.....	84
	ABSTRAKT.....	89
	ABSTRACT	90

Úvod

Jistě již mnoho z vás vidělo na nárožích, v podchodech nebo někde jinde stát lidi různé věkové kategorie a nabízet časopis Strážná věž nebo Probud'te se! kolemjdoucím. Jeden pán stává v podchodu u českobudějovického autobusového nádraží. Je mu kolem šedesáti pěti let, stojí u eskalátorů, usmívá se a nabízí již zmiňované časopisy. Asi před pěti lety stávali na rohu Lannovy třídy a Nádražní ulice dvě ženy, mladší a starší, i ony nabízely tyto časopisy (Strážná věž a Probud'te se!)

I vy už jste o tom také mnohokrát slyšeli nebo jste sami zažili návštěvu dvojice lidí (obvykle různého věkového složení) ve vašem domě nebo bytě, kteří vám nabízeli studium Bible. Pocházím z vesnice, která má, podle posledního sčítání lidí z roku 2001, 252 obyvatel. Zažila jsem asi dvakrát, že do této malé vesničky přijel autobus plný lidí (asi 30 – 40), tito lidé vystoupili a začali chodit dům od domu nabízeli publikace a hodiny studia Bible.

Kdo jsou tito lidé, to jsme věděli. Ano, jsou to svědkové Jehovovi. Ale proč to dělají, co je vede k tomu, že chodí dům od domu a snaží se nabízet studium Bible v dnešní době!?

Tenkrát mi bylo vysvětleno, „že svědkové Jehovovi jsou sekta, s nimi se nebav“. Na základě tohoto vyjádření mých rodičů pro mne byli ti lidé neznámí a ohrožující. Vyplavaly ve mně otázky bez odpovědí. V té době jsem vůči nim byla xenofobní. Později, když už jsem byla na střední a vysoké škole, pro mne tyto otázky oživily a znovu objevily zprávy v médiích o hromadných sebevraždách v prostředí některých sekt. Jednalo se např. o smrt Davida Koreshe

a jeho následovníků ve Spojených státech severoamerických, o několik mnohonásobných sebevražd členů sekty Řád Chrámu Slunce a zároveň se média vrátila i k hromadné sebevraždě členů Chrámu lidu v roce 1978, kdy v Jonestownu zahynulo přes 900 lidí. Ano, některé z těchto „sebevražd“ byly spíše vraždami. Ale co ti ostatní, kteří zemřeli dobrovolně, a co je vedlo až k tomu, že si vzali život, protože jim to vůdce nařídil...

Dalším jevem, který mne zaujal, byli samotní vůdcové sekt – kdo to je, co je to za lidi, jsou to podvodníci nebo duševně nemocní lidé, „normální“ člověk by přece nic takového nemohl udělat.

Po přijetí na teologickou fakultu jsem dostala možnost zabývat se těmito otázkami za pomoci metodologie teologických a psychologických věd, jak mi to umožňoval studijní program. Dané téma mě zaujalo natolik, že jsem se rozhodla věnovat mu svou diplomovou práci. Co to je sekta? Co je to nové náboženské hnutí? Jaký je rozdíl mezi sektou a novým náboženským hnutím. Které společnosti, organizace se tak mohou nazvat? Jací jsou lidé, kteří do sekt vstupují? Jací jsou lidé, kteří sekty vedou? A co to je za učení, že jsou lidé schopni pro něj i zemřít?

Svou práci jsem rozdělila na dvě části, které dané téma rozvíjejí a navazují na sebe. V první části předkládám obecné informace o tom, co je sekta a nové náboženské hnutí, jak je lze rozeznat. Jací jsou lidé, kteří do těchto společenství vstupují, zda existují nějaké znaky, podle kterých lze tyto lidi poznat. Zda jsou nějaké skupiny lidí, které jsou vstupem do sekty ohroženy více či méně. Na závěr této části uvádím ukázkou tří skupin, označovaných za sektu, jež působí v České republice.

Druhou část pak věnuji popisu jedné konkrétní společnosti, přičemž se zaměřím na popis znaků, které slouží jako rozlišující a určující pro odpověď na otázku, zda je dané společenství možno nazývat sektou nebo nikoli. Podotýkám, že se nejedná o pokus polemizovat s oficiálním statutem té které náboženské společnosti, to mi nepřísluší.

Na společnost Svědků Jehovových, jako i na ostatní náboženské skupiny, se dá pohlížet z mnoha hledisek. Nepřisuzuji si právo rozhodnout o charakteru společnosti Svědků Jehovových, jde mi o výchozí teoretický rámec pro zaujetí stanoviska k dané problematice.

1 Sekty a nová náboženská hnutí

Na začátku této části své práce bych ráda uvedla definice jednotlivých pojmů, jak jsou popisovány v odborné literatuře (a jak je chápu i já.). První kapitola této práce tedy pojednává obecně o pojmech, které souvisí s tématem sekt a nových náboženských směrů. Na začátku kapitoly jsou jednotlivé pojmy vysvětleny. Dále jsou uvedeny znaky, podle kterých je možno zvažovat, zda se zmíněná skupina může řadit mezi sekty.

Dále pak kapitola pojednává o příčinách vstupu do těchto společností, o rozdělení sekt. Z psychologického hlediska lze popsat, jaké chování je charakteristické pro člena nebo vůdce sekty. Tyto informace spolu s rozbořením problémů, které čekají na člena, jenž se rozhodl odejít ze skupiny, jsou uvedeny na závěr kapitoly.

1.1 Definice pojmů používaných k popisu dané problematiky

1.1.1 Sekta

Pojem sekta je odvozen od latinského sequi – sledovat, následovat nebo od secta – směr, škola, učení, strana. Někdy se odvozuje i od secare – odsekávat. Ve významu odsekávat se v současné době pojem sekta používá nejčastěji.

Tímto pojmem se označuje skupina lidí, která se věroučně, sociálně a psychologicky odštěpila od starší náboženské společnosti nebo od společenství víry a z pohledu většinové a starší společnosti znamená negativní označení nějaké zvláštní náboženské (někdy i politické) skupiny. Pokud nějak nápadně vystupuje

se svým učením na veřejnosti, dostává se jí většinou malého přijetí od okolní většinové společnosti.¹

1.1.2 Nová náboženská hnutí

Jinak nazývaná nová náboženství mládeže označují mimocírkevní náboženská seskupení, která od počátku 70. let nacházela své stoupence především mezi tehdejší mládeží². Příkladem je hnutí New Age, okultní směry, čarodějnictví...

1.1.3 Kult

Pojem vychází z latinského cultus a označuje úctu, pěstění.³ Obecně se pod tento pojem zahrnuje všechno, co se týká standardizovaného souhrnu úkonů ve styku s božským nebo posvátným. Patří k němu intence, což je pohnutka k nějakému činu nebo postoj, dále místo tím vyčleněné pro posvátné úkony - ať už zvláštní stavba nebo zvláštní okrsky volně v přírodě, kde se vykonávají kultické úkony nebo ritus, a také posvátný čas, kdy se úkony vykonávají.⁴

V širším slova smyslu, již za hranicemi čistě religionistickými, je tento pojem užíván i v politických souvislostech. Tímto slovem bývá označována i skupina lidí uctívajících osobu, zvíře, ideologii, věc apod. Pojem kult osobnosti popisuje kvazináboženský charakter vztahu k některým politickým vůdcům, který má až rysy zbožňování a uctívání jinak vymezeného pro náboženské úkony. Typickým příkladem jsou Hitler, Stalin, Kim Ir Sen, Pol Pot atd.

---

¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Malý slovník sekt*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998 str. 106

² tamtéž str. 77

³ tamtéž str. 62

⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Malý slovník sekt*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998 str. 62

1.1.4 Církev

Církev je definovaná v § 3 písm. a) zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, jako „dobrovolné *společenství osob* s vlastní strukturou, *orgány, vnitřními předpisy, náboženskými obřady a projevy víry*, založené za účelem vyznávání určité náboženské víry, ať veřejně nebo soukromě, a zejména s tím spojeného shromažďování, bohoslužby, vyučování a duchovní služby.“

Křesťanská teologie chápe církev jako viditelné Tělo Kristovo.⁵ Kristus ustanovil církev jako společenství lidí. V návaznosti na apoštoly je v církvi ustanovena hierarchie, kdy je stanoveno sdílení úřadů a rozdělení pravomocí. Nikdo nemá absolutní pravomoc a jsou vypracovány mechanismy přenosu hierarchie mezi generacemi věřících. Církev má definován kánon knih, z nichž vychází její učení a je stanoveno, kdo a jak může toto učení vykládat. Důležitým znakem církve je naprosto svobodná vůle se rozhodnout a také výchova k svobodnému rozhodování. Církev je všeobecná, je otevřená pro všechny. K ostatním církvím se snaží najít cestu pomocí ekumenismu.

1.1.5 Víra

Je chápána jednak jako přijetí faktů, které nejsou ověřitelné prostou smyslovou percepcí, více spirituálně je pojata potom jako vztah důvěry k někomu, vědomí přináležitosti k něčemu nebo existence něčeho, co člověka přesahuje. Náboženská víra je vztah důvěry a oddanosti k Bohu.⁶

---

⁵ LUŽNÝ, D., *Nová náboženská hnutí*. Masarykova univerzita, Brno 1997 str. 119

⁶ POLÁKOVÁ, G. *Scientologie*, (Diplomová práce) Pdf UP Olomouc 1998

1.1.6 Nová náboženská hnutí

Nová náboženská hnutí: Jak již název napovídá, jedná se o hnutí, jejichž vznik se datuje do nepříliš vzdálené historie. V šedesátých letech minulého století začalo oživení zájmu o transcendentní skutečnosti, které trvá až do současné doby. Toto oživení zájmu o transcendentní skutečnosti šlo ruku v ruce s prudkými a výraznými sociálními, politickými a hospodářskými změnami, které výrazně měnily celou společenskou atmosféru. Ve filozofické reflexi je to doba vzniku postmoderního myšlení. Ve spirituální oblasti je to doba vzniku nových náboženských hnutí.

Po druhé světové válce docházelo ke změnám v sociokulturních podmínkách života. Na jedné straně probíhal v některých zemích prudký hospodářský rozvoj, začal proces globalizace, vznikly nové komunikační technologie, lidé a hlavně mládež získala materiální zabezpečení, vzdělání apod., tedy to, po čem jejich otcové toužili, ale nezískali. Na druhé straně byl svět rozdělen na dvě části a hrozilo propuknutí války, která by mohla skončit až zničením světa. Všechny tyto faktory a mnoho dalších vedlo k radikalizaci revolučních hnutí nejprve na univerzitách a později i mimo tato intelektuální centra, a to v nejširší společnosti, hlavně mezi tehdejší mládeží v oblastech západní společnosti. Mnozí mladí lidé hledali alternativy k stávajícímu společenskému uspořádání. V politice hledali nové způsoby vládnutí, zakládali studentské organizace, které se inspirovaly například ideálem lidských práv apod. V ekonomické oblasti experimentovali v zakládání nových podniků, vegetariánských jídelen, družstev a jiných organizací.

Experimentování s novým způsobem života se nevyhnulo ani rodině a sexuálním vztahům, prosazovala se snaha o „svobodný“ sex, i o nové formy uspořádání rodiny, nešlo tedy jen o volnou lásku, praktikovanou v různých komunitách.

Součástí tohoto experimentu byla podpora práv sexuálních menšin, především homosexuálů.

Rozsáhlé změny, které probíhaly v celé společnosti, se nevyhnuly ani oblasti náboženství. Robert N. Bellah ve své studii *Nové náboženské vědomí a krize moderny* se snaží změny, probíhající v šedesátých letech v USA, vysvětlit jako erozi legitimacy zavedených institucí (vlády, školy, rodiny...) ⁷. Podle Bellaha bylo příčinou eroze zhroucení dvou základních interpretací světa, biblických náboženství a typicky protestantského utilitárního individualismu. Spojení těchto dvou principů pomáhalo v USA udržovat loajalitu se stávajícím politickým a hospodářským systémem. Současně však existovalo mezi nimi napětí, jelikož biblické texty současně akcentují osobní svědomí, ohleduplnost, péči o blaho celku. Nutné rozpory mezi individuálními a společnými cíli a jejich silně náboženský podtext typický pro Američany 20. století však v mnohých vyvolal přesvědčení o tom, že náboženství se pro mnohé stalo pouze prostředkem pro maximalizaci osobních zájmů. Toto přesvědčení vedlo k hledání mimokřesťanských alternativ nebo, jak je možno pozorovat v posledních desetiletích, k návratu k předkřesťanským alternativám spirituality. ⁸

Je nutno podotknout, že pojmový aparát k popisu daných jevů není ještě zcela vyzrálý, a tak se často pojem sekta a pojem náboženské hnutí zaměňují nebo alespoň ne zcela přesně odlišují. Velkým problémem je mimo jiné také fakt, že v nejširší veřejnosti má tento pojem převážně negativní konotaci - je vnímán jako něco negativního až natolik, že se dokonce používá pro vyjádření něčeho vysloveně patologického, viz termín „sektářské násilí“. Laická veřejnost si s pojmem sekta spojuje takové události, jako jsou hromadné sebevraždy, vydírání, okrádání členů apod.

---

⁷ LUŽNÝ, D., *Nová náboženská hnutí*. Masarykova univerzita, Brno 1997 str. 31

⁸ LUŽNÝ, D., *Nová náboženská hnutí*. Masarykova univerzita, Brno 1997 str. 30 -33

Obory zabývající se problematikou sekt

Problematikou sekt se zabývá několik vědních oborů (teologie, sociologie, kriminalistika, psychologie) a každý z těchto oborů se na tento pojem dívá ze svého úhlu pohledu.

Teologie řeší problém sekt z hlediska věrouky, jak se sekty odklonily od učení původní církve nebo jak se liší od církví v dané společnosti již zavedených.

Sociologie popisuje sekty převážně jako sociálně patologické jevy, (ne však vždy, takže tento popis nelze zobecnit).

Kriminalistika řeší problémy sekt, které souvisí již s překročením zákona.

Psychologie se zabývá působením sekt na psychiku člena nebo na někoho jemu blízkého, kdo zůstal mimo okruh působení sekty (rodiče, přátelé), zároveň se snaží rozpoznat znaky tzv. destruktivních kultů podle toho, jaký negativní vliv

1.2 Rozdíly mezi pojmy sekta, církev a nová náboženská hnutí

Pokusím se zde nabídnout jedno z možných hledisek rozlišení mezi pojmy.

Jedním z důležitých rozlišujících znaků je struktura a organizovanost daného společenství. Společenství, které má pevnou hierarchizovanou strukturu, uspořádanou shora dolů bez vypracovaných mechanismů rozdělení pravomocí a sdílení úřadů, zařazujeme spíše mezi sekty. Vysoce důležité jsou vypracované mechanismy přenosu hierarchie mezi generacemi věřících. Pokud jsou jasně

a nepřekročitelně odlišeny pravomoci hierarchie a prostých členů s povinností poslušnosti včetně ekonomické podřízenosti, je možno také zvažovat, zda se nejedná o sektářskou skupinu spíše než o nové náboženské hnutí.

Příslušnost k církvi i k sektě je založena na víře a vztahu ke společenství. Příslušnost k církvi je založena na víře v osobního Boha, který je nejvyšší autoritou a který zprostředkoval věřícím své učení, a to pomocí daných a jednoznačně popsaných mechanismů. (např. v katolické církvi je takto jednoznačně definován kněžský, královský a prorocký úřad i různá míra spolupodílu všech členů na tomto úřadu). Je definován kánon posvátných knih (Starý a Nový zákon) na základě rozhodnutí definovaných autorit a je určeno, kdo a jak smí rozšiřovat pravidla výkladu tradice, což je další zdroj poznání Božího působení. Vedoucí církve mají písemné a tradiční výklady norem, které jejich absolutní autoritu omezují. Je propracován systém předání hierarchické moci další generaci.

Naproti tomu příslušnost k sektě závisí na neomezené víře v učení bezprostředně předávaném vůdcem sekty a v silné důvěře a poslušnosti vůči jeho pokynům. Pojem „slepá víra“, v této souvislosti často používaný, popisuje především kvalitu psychologického vztahu mezi vůdcem a jeho ovečkami, kdy členové sektářského společenství svému vůdci otázky nekladou, pouze od něj přijímají předem dané odpovědi. Je vcelku jedno, zda se vůdce sám prohlašuje za vtělení nějakého boha, mluvčího nějakých božstev nebo jen za učitele, protože podstatné je to, že vůdce je jediný vykladač případných pramenů a jediný je povolán vydávat normy, o kterých se diskuse nevede. Známe sice kolektivní vedení sekt, ale i v tomto případě je skupinka vůdců zcela mimo jakoukoli kontrolu ostatních obyčejných členů.

Důležitý je i rozdíl v míře řízení každodenního života členů. Členové církve mohou svobodně vyjadřovat svůj názor, mohou pochybovat o správnosti rozhodnutí představitelů církve, mohou církev svobodně opustit na základě svého rozhodnutí a hlavně mohou hledat vlastní způsoby, jak uplatňovat tuto věrouku v denní praxi.

Členové sekty jsou nuceni přijímat rozhodnutí, která za ně učinili jiní, mít jiný názor na nějakou věc, týkající se učení dané sekty, je nepřipustné. Odchod ze sekty je spojen s velkým množstvím problémů.

Rozdílný názor mají církve a sekty také na převládající kulturu v dané společnosti. Toto je skutečnost daná především vývojovým hlediskem. Církve byly v průběhu svých dějin v našem euroamerickém prostoru nositelkami a tvůrkyněmi kultury, euroatlantická civilizace dosud nese stopy těchto základů, kdy se po staletí hledal způsob jak vyjádřit křesťanský způsob života ve společenském a kulturním životě. Dodnes se tedy křesťanské církve k těmto křesťanským základům hlásí jako ke svým a společenské a kulturní uspořádání přijímají a respektují.

Sekty se od společnosti distancují a odmítají ji. Toto odmítnutí je jeden z nástrojů prožitku výlučnosti, který tvoří psychologický podklad příslušnosti k sektě.⁹

Dovolím si citovat několik velmi zajímavých tezí Dušana Lužného, autora, který se široce tematikou nových náboženství zabývá a hojně v této oblasti publikuje. Podle něho je rozdíl mezi sektou a církví zpravidla dán několika dalšími protiklady. Členství v sektě je založeno na konverzi v dospělosti a na jeho exkluzivitě. Členství v církvi je často dáno narozením a bývá především

---

⁹ ENROTH, R. a kol. Průvodce sektami a novými náboženstvími. Praha: EELAC, 1995. s. 14–18

inkluzivní, člověk přijímá víru svých rodičů. Sekty bývají malé skupiny, zatímco církve jsou široce rozvětvené byrokratické společnosti. Sekty prosazují fundamentalistickou teologii, vycházejí pouze z původních zjevení a autentických vyjádření víry. S tím souvisí i náboženský partikularismus, kdy sekta považuje svou cestu za jedinou možnou. Církevní teologie je spíše ortodoxní nebo modernistická, přijímá i pozdější interpretace zjevení apod., proto je v církvích typický univerzalismus.¹⁰

Rozlišení mez sektami a novými náboženskými hnutími bývá ještě obtížnější. Zde si dovolím naznačit některá hlediska, podle kterých je možno postupovat. Sekty a nová náboženská hnutí jsou dva pojmy, které spolu souvisí. Některá nová náboženská hnutí jsou všeobecně zahrnována pod pojem sekta. Jsou to například Boží děti, Haré Kršna a další. Rozdíl spočívá především v tom, že sekta vzniká nejčastěji jako reakce na existující náboženskou tradici. Neboli z pohledu původního společenství sekta vzniká jako hereze. Sekta se snaží očistit náboženskou tradici, od které se odtrhla a jejíž interpretaci kritizuje. Na rozdíl od sekty nevzniká nové náboženské hnutí jako reakce na nějaké staré, již zavedené, ale snaží se zavést náboženství nové, a to často včetně kompletně nové věrouky. Anebo se toto hnutí nechává inspirovat již existujícím teologickým systémem, který je ale zcela mimo obvyklé tradice daného území. Typicky se to projevilo v 60. letech, kdy byla do euroatlantického prostoru vnesena série hnutí vyrůstajících na kořenech asijských civilizací, především z indického kulturního okruhu. Nebývá tu ale za takových okolností pečlivě propracovaná struktura organizace, hnutí představuje nejčastěji volné sdružení společně smýšlejících lidí, kteří eventuelně praktikují společné obřady nebo sdílejí pojetí smyslu života bez společného přísně určeného soužití.

---

¹⁰ LUŽNÝ, D., *Nová náboženská hnutí*. Masarykova univerzita, Brno 1997 str. 118.

Pokud má kult stejné znaky jako sekta ve smyslu struktury a uspořádání a je přitom zachováno vývojové hledisko úplné samostatnosti a vytržení z převažující kultury prostředí, bývají jeho členové také výrazně izolováni od prostředí. V takovém případě mívá jejich sociální a psychologická izolace často vážné následky a právě v takových případech mluvíme nejčastěji o destruktivních kultech.¹¹

1.3 Znaky sekt¹²

Ne každou skupinu, která se odlišuje od hlavního náboženství můžeme označit jako sektu. K tomu potřebujeme danou skupinu podrobně zkoumat a zjistit, zda se u ní vyskytují znaky, na kterých se většina odborníků (Enroth, Vojtíšek, Novotný a další) shodla jako na kritériích, která charakterizují sektu. Mezi tyto znaky patří:

1. Způsob organizace společenství – dichotomie-vedení x podřízení – v sektách je mocenská struktura striktně hierarchicky rozdělena, vedení sekty dohlíží na učení i na praxi, během které se toto učení uskutečňuje. Jen vedení má možnost měnit věrouku skupiny, určovat, co je a co není správné. Příkladem jsou Svědkové Jehovovi: „Jediný kanál, kterým protéká biblická pravda k lidem je v Brooklynu v New Yorku“.¹³

V takových společenstvích je pozice vůdce daná osobním charismatem. Charismatický vůdce je přesvědčen o své neomylnosti a božské dokonalosti, o svém poslání dovést ostatní ke spasení. Jako příklad takových vůdců

---

¹¹ SKOPALOVÁ J. a kol. Rozsah vlivu sekt na děti a mládež (Závěrečná zpráva ze sociologického výzkumu). FF UP Olomouc 1996

¹² ENROTH, R. a kol. Průvodce sektami a novými náboženstvími. Praha: EELAC, 1995. s. 14 – 18

¹³ NOVOTNÝ, T., VOJTÍŠEK, Z., *Základní orientace v nových náboženských směrech*. Oliva Praha 1994 str. 5

náboženských skupin můžeme uvést Sun Myung Moona a jeho ženu, kteří jsou nazýváni Pravými rodiči, Sun je zakladatelem sekty zvané Církev sjednocení – moonisté. Dalším autoritářským vůdcem je Jan Ditrich Dvorský (Parsifal Imanuel), jenž působil v České republice, sliboval svým přívržencům založení nové Tisícileté říše.

Nejen muži se stávají vůdci sekt, žena zvaná Sri Mataji Nirmala Devi je představitelkou učení Sahaja joga. Také v České republice se vyskytují ve vedení sekt ženy, příkladem je sekta Most ke svobodě, v jejímž čele stojí žena, která si nechává říkat Matka Lá.¹⁴

2. Vnitřní struktura s jasně definovanými pravidly pro každodenní život – je dalším výmluvným znakem pro označení skupiny za sektu. V sektě jsou zákony pevně stanovené a neměnné, jsou to příkazy a zákazy, které se týkají duchovních záležitostí, ale stejně tak řídí i každodenní život jednotlivých členů. Vedení skupiny tak své členy kontroluje. K příkazům patří například předepsaný vzhled členů hnutí Haré Kršna, kteří nosí jednotný oděv oranžové barvy a vyholenou hlavu s jedním pramenem vlasů. Členové Církve Svatých posledních dnů (mormoni) nosí zvláštní spodní prádlo 24 hodin denně, sundávají je pouze na koupání a při veřejných sportovních akcích.¹⁵ Svědkové Jehovovi nesmí přijímat krevní transfúzi apod.¹⁶

3. Opozice vůči hodnotám a vyznáním převládající kultury – tento znak je podle některých autorů základním rozlišovacím prvkem mezi sektou a církví. Církev akceptuje sociální okolí, které ji obklopuje, pro sektu je však typické odmítání

---

¹⁴ HOLMEROVÁ, L., *V zajetí sekty Vesmírných lidí*, In MF Dnes, 22. 3. 2003. s. E/5.

¹⁵ VOJTÍŠEK, Z. *Netradiční náboženství u nás*, Praha: Dingir, s. r. o., 1998 str. 41

¹⁶ tamtéž, str. 73

sociálního prostředí, ve kterém působí. Nejvíce je touto opozicí postížena rodina, jejíž někteří členové se stali členy sekty.¹⁷

4. Pocit výlučnosti – v členech sekty je pěstováno vědomí, že jen učení jejich skupiny je správné, jen jejich představitelé mají pravdu a nikdo jiný a jen ten, kdo se bude beze zbytku držet tohoto učení, může být spasen.¹⁸

5. Akcentace emočních projevů víry s podporováním a pěstováním subjektivnosti – v těchto hnutích je kladen velký důraz na zkušenost, na pocity a emoce, není podporováno racionální myšlení, často se znevažuje racionální poznání a vzdělání. Příkladem je tzv. bombardování láskou (love bombing), kdy členové sekty se ujmou přichozícího člověka, kterému se věnují, povzbuzují ho, dávají mu najevo svůj zájem, chválí ho, říkají mu, jak je pro ně důležitý a snaží se mu všemožně pomáhat.¹⁹

6. Pěstování pocitu negativní výlučnosti, tedy pocitu pronásledování – v členech sekty je vyvoláván pocit, že všichni kolem jsou špatní a snaží se je zničit, proto se proti nim musí bránit, je jedno, jestli je za nepřítel považována nějaká vládní organizace nebo člen původní rodiny. Ochranu před nepřátelským a škodícím okolím poskytuje právě prostředí výlučného společenství. Jakákoliv jeho kritika je pak považována za útok, který má znemožnit spásu členů.

Např. vůdce Davidovské větve adventistů sedmého dne, dovedl tento pocit vystupňovat až k hromadné sebevraždě. Většina z členů této sekty zemřela při obléhání ranče nedaleko městečka Waco ve státě Texas, kde vůdce sekty David

---

¹⁷ LUŽNÝ, D., *Nová náboženská hnutí*. Masarykova univerzita, Brno 1997 str.118

¹⁸ VOJTÍŠEK, Z. Přehled jednotlivých sekt (přednáška Nové Město nad Metují 1995)

¹⁹ POKORNÝ, V., BLAŽEK, R., TELCOVÁ, J., *Nebezpečí sekt*. Ústav psychologického poradenství a diagnostiky r.s. Brno 2002 str. 125

Koresh připravoval sebe i své věrné na konec světa, kdy mnozí z nich budou pronásledováni a mučeni. Z tohoto důvodu shromáždil na ranči velké množství zbraní. Po zjištění této skutečnosti se do řešení problému zapojil Americký úřad pro alkohol, tabák a zbraně. Koresh prohlásil o inspektorech, kteří přišli vyšetřovat, že se je snaží zničit. Celá situace vyvrcholila, když se FBI pokusila vtrhnout násilím na ranč a zbylí členové i se svým vůdcem spáchali sebevraždu²⁰

7. Tvrdost v prosazování pravidel, otevřenost vůči často i velmi tvrdým sankcím

Sekty si zajišťují dodržování svých zákonů a pravidel pomocí sankcí, které jsou uplatňovány v případě, že se některý z členů bouří, neplní nějaký příkaz nebo dokonce vystoupí proti učení skupiny. Tito členové kromě jiných trestů mohou být i vyloučeni nebo je jim v některých případech doporučeno, aby spáchali sebevraždu. Doporučení je předáváno systémem psychologických manipulací, které snižují racionální obrany. Např.. vůdce řekne dotyčnému, že nemůže být spasen, protože jeho aura nemá správnou barvu. Takový člen musí opustit komunitu, vůdce mu také oznámí, že pokud chce, aby jeho duše byla spasena, musí odložit své tělo.²¹

8. Esoterické ladění Tajnůstkářství a utajování posiluje pocit výlučnosti a zároveň zajišťuje způsob jak se lépe skrýt před kontrolou většinové populace. Bývá užíván vlastní slovník, dále tajné symbolické zapisování zpráv a textů, tajné rituály, jejichž průběh je uchovávan pouze mezi zasvěcenými v ústní podobě a další. V těchto skupinách není výjimkou dvojí tvář skupiny. Jedna je prezentována ven neboli lidem, kteří nejsou členy skupiny, ta druhá je tvář, kterou znají členové skupiny, přičemž stupeň poznání se může výrazně lišit podle hierarchického stupně, na němž se jednotliví členové ve skupině nacházejí.

²⁰ BÜCHNEROVÁ, B. Co máme vědět o sektách. Praha: Amulet 1999. s. 7 – 11

²¹ DVOŘÁKOVÁ, M. – VOJTÍŠEK, Z. Mesiášství v jasném světle. Sekta Parsifala Imanuela není minulostí. In Dingir 2/1999. s. 17.

VOJTÍŠEK, Zdenek. Náboženství a sekty v České republice. *Policista*. 8/1998, Dostupný z WWW: <<http://www.vpsmvbrno.cz/osobni/jedlicka/sekty/sekty.html>>.

9. Odmítání „profesionálního“ placeného duchovenstva V sektách existuje organizační a duchovní hierarchie. Zdůrazňuje se však absence placeného duchovenstva a skutečnost, že každý člen se aktivně účastní a má stejný přístup k pravdě jako všichni ostatní.

K tomu, abychom skupinu označili za sektu, musí mít alespoň první tři uvedené znaky.²² Z toho vyplývá, že ne každá malá náboženská skupina vykazuje všechny tyto znaky, a na druhé straně ne každá skupina, která může mít některý z těchto znaků, musí být sektou. Rozhodnutí, zda ta či ona skupina je nebo není sekta, je velmi obtížné. Podrobná analýza a zkoumání každé skupiny dříve, než je označena za sektu, musí být samozřejmostí. Je nebezpečné označit některou, např. nově vzniklou skupinu sektou bez předchozího zkoumání. Zde je třeba zdůraznit vývojové hledisko, společnost se z původního hnutí může vyvinout i v respektovanou církev, to má svoje hledisko teologické, kulturní, ale také právní (registrace státem).

1.4 Psychologické pozadí přitažlivosti sekt.

V dané kapitole bych se ráda zamyslela nad psychologickou stránkou příslušnosti k sektám

Velice důležitou roli zde hraje fakt, že do sekty lidé většinou nevstupují na základě rozumového rozhodnutí. Zkusme se tedy podívat na některé psychologické aspekty příslušnosti k sektě. Sekty pro nábor nových členů využívají několika faktorů, které si člověk v dané chvíli ani neuvědomuje. Tyto faktory se týkají psychické i fyzické složky osobnosti.

---

²² ENROTH, R. a kol. Průvodce sektami a novými náboženstvími. Praha: EELAC, 1995. s. 14 – 18

1.4.1 Využití přirozených lidských potřeb

Sekty při náborů nových členů využívají frustrace přirozených lidských potřeb. Potřeba je pojem, kterého se obecně užívá k vyjádření stavu nějakého nedostatku živého tvora. Každý člověk se snaží přirozeně nedostatek napravit nebo doplnit. Člověk však není jen biologický organizmus, ke svému životu potřebuje i podněty psychické a sociální jako jsou např. projevy uznání, souhlasu, pozornosti. Někteří lidé nejsou schopni uspokojit své potřeby z časových, psychických, materiálních a jiných příčin a sekty jim nabídnou uspokojení tím, že nabízejí propracovaný systém jak frustraci definitivně a napořád zastavit.

Dovolím si opět citaci odborníka – psychologa A. H. Maslowa, který provedl klasifikaci lidských potřeb a uspořádal je hierarchicky. Maslow říká, že vyšší potřeby motivují člověka až tehdy, pokud jsou alespoň částečně uspokojeny potřeby nižší.

Podle Maslowa je nutno nejprve uspokojit fyziologické potřeby jedince, které jsou na nejnižším stupni pomyslného žebříku. Jako druhé jsou u člověka uspokojovány potřeby bezpečí, potom potřeby sounáležitosti a lásky, na čtvrtém stupni stojí potřeby uznání. Jako poslední je uspokojována potřeba sebeaktualizace, potřeba realizovat svou individualitu, tj. své schopnosti a záměry.²³

Nová náboženská společenství reagují na různé úrovně frustrace těchto lidských potřeb a používají je jako vábničky pro své záměry. Nutno podotknout, že ale právě v této oblasti je velmi zapotřebí pečlivě rozlišovat. To, že přinášejí odpověď na neuspokojené touhy a přání lidí je to, co spojuje všechny na transcendentno

---

²³ HYHLÍK, F. – NAKONEČNÝ, M. Malá encyklopedie současné psychologie. Praha: SPN, 1973. s. 125 – 128.

orientovaná lidská společenství. Zásadní je sledovat, jak s touto potřebou ono společenství naloží a jaký je výsledek tohoto uspokojení z hlediska svobody a dalšího rozvoje nového člena,

Setkáváme se se společenstvími, která reagují na současnou frustraci touhy po zdraví, správné výživě (Hare Kršna, hnutí spojená s jógou), dále touhy po bezpečném a kvalitním vzdělání (Scientologická církev, dianetika), i touhy po bezpečí nebo alespoň po úniku z očekávané celoplanetární katastrofy (velmi časté u náboženské skupiny kontaktérů). Moonova církev nabízí zase řešení touhy po stabilní a nezrušitelné rodině – jak žádoucí právě dnes, kdy eroze norem vede k rozpadu téměř každého druhého sňatku.²⁴

Sekty však nemusejí mít až takto specificky vyhrazený program, celá řada takových společenství reaguje na lidskou touhu po potřebě přináležet někam, mít kolem sebe lidi, od kterých se člověku dostává pocitu přijetí, a vůči kterým se on sám může volně otevřít s prostým lidským altruismem. Lidé se touží setkávat, aniž by spolu museli stále soupeřit, a sekta je často místem, kde člověk sklídí uznání těch okolo za to, že poslechnete, podřídíte se, budete vůči druhým otevřený a vstřícný.

V dnešní postmoderní společnosti je dle mého názoru, často riskantní projevat druhým náklonnost a slovo altruismus je chápáno často jako slovo přežití, nemající dnes už nárok na realizaci v praxi. Pokud někdo chce v dnešní době sklídit uznání, musí o něj tvrdě bojovat a mnohdy se mu ho ani nedostane...

---

²⁴ <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/coby031309.doc>

1.4.2 Praktické příklady použití frustrace v oblasti psychologických potřeb.²⁵

a/ potřeba společenství – Zpočátku není v sektě nikdo sám, nově příchozího člena se ujme minimálně jeden zkušený člen, který je tam neustále pro něho. Později jsou členové často pohromadě a vytvářejí spolu opozici proti „těm špatným venku“²⁶.

b/ potřeba být chápan jako osobnost – Každý člověk touží po tom, aby ho někdo přijal takového, jaký je. Komu by se tedy nelíbilo, když je vedle něj někdo, kdo o něho má velký zájem, podporuje ho k vyjádření myšlenek, chválí ho a dodává mu sebedůvěru, toho všeho se nově příchozím dostane v hojné míře.

c/ potřeba poznání – Pro každého člověka je důležité znát odpověď na existenciální otázky. Sekty mají tyto odpovědi velice pohotově připraveny a člověk se nemusí namáhat, aby přišel sám na něco nového.

d/ touha po zdravém životním stylu – Celá řada společenství používá návody k správnému a zdravému životnímu stylu jako první „vývěsní štít“. Za okolností narůstajícího množství informací, které často protichůdně bombardují děsivými informacemi o škodlivosti toho nebo onoho, je pro nejisté a úzkostné lidi velmi žádoucí návod jak zdravě žít, podávaný navíc „zadarmo“. To, že nějaké náboženské společenství poskytne zaručené (tj. zdánlivě jednoznačné a pravé informace) návody, bývá velmi žádoucí, a otevírá dotyčného jedince celé praxi onoho společenství, nikoli jen té „zdravovědné oblasti“.

---

²⁵ přednáška : Jaroslav Hynek, 21. 10. 1998, YMCA – Olomouc

²⁶ VOJTÍŠEK, Z. Přehled jednotlivých sekt (přednáška Nové Město nad Metují 1995)

e/ potřeba ulehčení v odpovědnosti za rozhodování – Člověk se v sektě zbaví odpovědnosti za svá rozhodnutí, protože za něho rozhodují druzí.

f/ potřeba altruismu – Mnozí lidé mají potřebu být druhým prospěšní, někomu pomáhat, když vstoupí do sekty a přivedou nového člena, uspokojí tím svoji potřebu. Pomohli druhému zachránit se, členství v této sektě je přece jediný možný způsob jak zachránit svůj život na Zemi nebo na věčnosti.

g/ potřeba kvalitní rodiny – V době, kdy prožíváme krizi tradiční rodiny, je mnoho těch, kteří tuto rodinu postrádají. Např. moonisté přichází s nabídkou pravého partnera, kterého členovi vyberou „praví rodiče“ a se kterým prožije celý svůj život, nemusí si tedy takového partnera člověk hledat sám.

h/ potřeba bezpečí – Prohlášeními, schovanými v učeních různých sekt: Jen v naší organizaci máš zajištěnu spásu, jen členství u nás tě zachrání před katastrofou – dodávají jejich vůdci členům pocit bezpečí.

1.4.3 Zneužití momentální situace, ve které se jedinec nachází²⁷

Když se člověk snaží o naplnění svých potřeb, je však přirozené, že existují situace, na které není člověk připraven. Náhle se něco změní, stane se nějaká nečekaná událost a potřeby člověka, které do této doby byly naplněny, nejsou najednou plně uspokojovány. Člověk začne strádat a hledá způsob, jak by tuto ztrátu nahradil, jak by opět dosáhl rovnovážného stavu, který tolik potřebuje pro svůj plnohodnotný život.

---

²⁷ přednáška : Jaroslav Hynek, 21. 10. 1998, YMCA – Olomouc

Do této situace se člověk nejčastěji dostává v době, kdy prožívá nějakou stresovou situaci, může ji způsobit tragédie, nemoc v rodině, rozvod, změna zaměstnání. Pokud člověk navíc nebyl před náhlou událostí v psychické pohodě nebo pokud nemá kolem sebe rodinu, přátele nebo někoho, kdo ho v této situaci „podrží“, je přístupnější různým vstřícným krokům ze strany sekty. Jeho potřeby se změnily akutně a náhle a on se s tím musí rychle vyrovnat, proto je v této situaci náchylnější podlehnout vábení skupiny, která mu nabízí rychlé řešení.

1.4.4 Využití náboženskosti člověka²⁸

Náboženskost je vložka k náboženské víře a náboženskému prožívání. Lidé v sobě mohou mít touhu po víře v něco transcendentního, v dnešní době však konvenční náboženství často nedokážou tuto touhu naplnit. Zde se velmi zásadně liší přístup nových náboženských proudů a formovaných sekt. Zatímco sekty nabízejí striktní věrouku s jasným výkladem a jsou v uvádění této věrouky do denní praxe života jejich členů mnohonásobně striktnější než etablované církve, náboženská hnutí naopak umožňují naprostou libovůli, a to až do té míry, že někteří autoři popisují tento přístup k tezí a pravidlům jako duchovní supermarket (Kašparů). Tradiční církve nutně doporučují svým členům i řád a systém života, pokrok v duchovním životě je spojován s odříkáním a obtížným sebedováním, což je něco, co se velmi přičí spotřební mentalitě dnešní doby. Sekty nabízejí uspokojení této touhy pomocí spasitele, který lidem přesně řekne, co mají dělat. Lidé se často snaží naplnit touhu jakýmkoliv způsobem, aniž jsou však ochotni nebo schopni, zvládnout tíži tohoto hledání v době, kdy nějak strádají nebo jsou postiženi.

---

²⁸ VOJTÍŠEK, Z. Přehled jednotlivých sekt (přednáška Nové Město nad Metují 1995)

1.4.5 Využití podmíněnosti lidského vnímání a ovlivnitelnosti kritického myšlení vnějšími podmínkami, tak aby jedinec oslabil své mechanismy kontroly přijímaných informací.²⁹

Podotýkám, že se již dostáváme do oblastí, které přímo souvisejí s psychologicky destruktivními kulty a sektami.

Lidské vnímání a schopnost posuzování je velmi silně závislá na tom, v jakém psychickém stavu se člověk v době přijímání informace nachází. Existují metody, které upravují uměle psychický stav člověka, tak aby jeho kritické myšlení bylo oslabeno a člověk pod dojmem silných prožitků ochotněji přijímal předkládané „pravdy“ a hlavně si k nim vytvářel silný vztah.

Člověk, kterého se sekta snaží získat, je vystaven řadě fyzických a psychických procesů měnících jeho vnímání na vnímání a kritické myšlení vlastní sektě. Společensví, která takto pracují se svými adepty, se vždy snaží působit komplexně, těsně pod prahovým vnímáním jedince. Tento práh se postupným působením posouvá dál a dál. Člověk nereaguje, protože útoky jsou právě těsně podprahové a z mnoha oblastí, takže ani nestačí zareagovat na jeden a už je tu nový podnět. Těchto prostředků se používá na intenzivních náborových nebo formačních akcích, které mohou trvat několik hodin, dní nebo dokonce i několik týdnů.

---

²⁹ přednáška : Jaroslav Hynek, 21. 10. 1998, YMCA – Olomouc

²⁹ VOJTÍŠEK, Z. Přehled jednotlivých sekt (přednáška Nové Město nad Metují 1995)

Mezi tyto metody patří:³⁰

a) Oslabení pozornosti

Na různých akcích pořádaných sektou se můžeme setkat se situacemi, které oslabují lidskou pozornost. Ke snížení pozornosti slouží nedostatek spánku a fyzické nepohodlí, účastníci setkání chodí pozdě spát, relativně brzo vstávají, dlouhou dobu prosedí na nepohodlných židlích a poslouchají přednášky.³¹ Pozornost dokáže snížit i jídlo s velkým obsahem cukru, které je také na těchto akcích podáváno.

b) Naplánovaný chaos

Chaos, který na těchto setkáních panuje je předem naplánován. Spočívá v tom, že člověk přijde do neznámého prostředí, aktivity, kterých se během dne účastní, se velice rychle střídají a je v nich zahrnuto velké množství nových a neotřelých informací.

c) Změněný stav vědomí

Složitost organizace lidského vnímání umožňuje při navození určitých podmínek přimět člověka, aby přijal informaci, kterou by za normálního stavu vnímání odmítl. Techniky navozující změnu vědomí jsou např. meditace, dechová cvičení, rytmická recitace jako např. rytmické meditativní recitování manter, rytmizovaný tanec nebo hudba - nejčastěji bubnování a některé skupiny za tímto účelem používají i drogy.

---

³⁰ PORTERFIELDOVÁ, K. M. *O sektách*, Praha: Lidové noviny, 1997 str.69-80

³¹ VOJTÍŠEK, Z. Přehled jednotlivých sekt (přednáška Nové Město nad Metují 1995)

d) Psychická manipulace

Na příchozího působí proslov vůdce. Který se často obrací na přítomné s prohlášením, že ve světě je zlo a mnoho problémů, spolu s ostatními členy může příchozí pomoci. Člověk se může s touto skupinou zapojit do odstraňování bídy, válek, pomoci odstranit nepochopení mezi rodiči a dětmi a řešit mnoho dalších problémů. V projevech jsou často používána emocionálně podbarvená slova, jako je svoboda, láska, ale i zlo a nespravedlnost.

e) Tlak skupiny

Člověk se po identifikaci s nějakou skupinou dostává do jejího vlivu, a to umožňuje, aby ona na něho vyvíjela nátlak, např. aby mu znemožnila odchod. Skupiny jsou uspořádávány a vedeny tak, aby psychické společenské a ekonomické náklady spojené s jejich opuštěním byly pro jedince velmi vysoké, často zničující. Hrozí mu, že v případě odchodu ztratí přátele, které ve skupině získal. V člověku je vyvoláván pocit viny, je poukazováno na etické principy, na jeho čest apod.

f) Podporování krizového stavu

Sekty mají pohotově připraveny odpovědi na otázky týkající se existence a konce světa a samy si vymýšlejí katastrofické scénáře o konci světa a dalších možných katastrofách. Používají tuto metodu především u lidí, kteří na začátku přišli hlavně s pocitem nejistoty a využívají hrozeb, co by se stalo, kdyby se člověk nepřipojil. Tyto hrozby nejsou vyslovovány přímo, ale jsou zaobaleny do různých informací o tom, že jen členové příslušné sekty mohou být spaseni.

g) Odevzdání se

Členové sekty vedou nováčka k utváření citových vazeb v rámci sekty, nenápadným způsobem se snaží o přerušování vazeb s nečleny. Postupně jsou v člověku vyvolávány pocity vděčnosti a viny. Vděčnost za pomoc, která mu byla poskytnuta a pocit viny, že „já to těm hodným lidem neoplácím“. Nováček je zapojován do činnosti sekty, jsou na něm požadovány různé oběti, ze začátku lehké, ale jejich rozsah se postupně rozšiřuje.

Z psychologie a biologie je známo, že paměťové stopy v mozku vznikají a prohlubují se opakováním. Sekty to využívají např. tak, že na různých setkáních účastníkům opakují jednu a tutéž informaci mnohokrát, jedná se o tzv. měkký brainwashing - měkké vymývání mozku. I opakovaný velice vstřícný postoj k jedinci se postupně ukládá v mozku člověka ve formě stop.

Nakonec je člověk přijat do sekty a stane se jejím členem.

1.5 Rozdělení sekt³²

Do tohoto rozdělení jsou zahrnuty pouze skupiny, které jsou odborníky považovány za sekty. Rozdělení je podle náboženství, ze kterého daná sekta vychází, přestože informace o náboženství nejsou stěžejní proto, aby skupina byla považována za sektu. Podstatné pro zařazení mezi sekty je to, jak se skupina chová ke svým členům.

---

³² VOJTÍŠEK, Z. Přehled jednotlivých sekt (přednáška Nové Město nad Metují 1995)

Podle výchozího náboženství rozdělujeme sekty na ty, které vzešly z monoteistických náboženství, z polyteismu nejčastěji z hinduismu, esoterismu a na závěr jsou připojovány skupiny, které mají společné prvky s psychoterapií.

Mezi sekty, které nějakým způsobem vycházejí z křesťanství, patří Svědkové Jehovovi, Mormoni, Moonisté, Boží děti a mnoho dalších.

K sektám, jejichž náboženské pozadí vychází z hinduismu, patří Haré Kršna, Sri Chinmoy, Sahaja joga, Transcendentální meditace a další.

Příkladem skupin vycházejících z islámu je sekta zvaná Bahá'í.

Pozadí esoterní nebo okultní mají například skupiny Hnutí Grálu, Satanismus, Poselství Grálu, Ufo kultury – Vesmírní lidé....

Poslední skupinou jsou sekty s psychologickým pozadím, patří k nim Silvova metoda kontroly mysli, Scientologie atd.³³

Další možné hledisko pro dělení sekt je psychologické, ale také i ekonomické a hledisko dopadu členství v sektě na její řadové členy. Podle míry destruktivního vlivu na lidskou psychiku a podle jejich přístupu ke světu sekty rozdělujeme do dvou typů. Prvním typem jsou „měkké“ sekty, mezi které jsou zařazovány otevřenější a společensky transparentní skupiny s lhostejným vztahem ke světu. Druhým typem jsou sekty „tvrdé“, tyto skupiny jsou protispolečensky zaměřené a člověka odcizují od skutečnosti³⁴.

---

³³ VOJTÍŠEK, Z. Přehled jednotlivých sekt (přednáška Nové Město nad Metují 1995)

³⁴ SKOPALOVÁ J. a kol. Rozsah vlivu sekt na děti a mládež. (Závěrečná zpráva ze sociologického průzkumu) FF UP Olomouc 1996

Jiným způsobem rozdělení sekt, je jejich rozdělení na politicko–ideologické, komerční a náboženské.³⁵

Z uvedeného vyplývá, že sekty a jejich dopad do osobního a společenského života bývá vždy zásadní a často také velmi negativní.³⁶ Rozdíl mezi sektami spočívá v tom, jak moc jsou nebezpečné a jakým způsobem mohou být nebezpečné. Nebezpečí plynoucí ze sekt můžeme rozdělit do tří okruhů, a to na nebezpečí individuální, které hrozí přímo člověku pobývajícimu v sektě, na nebezpečí sociální, kterým sekty ohrožují okolní společnost a třetím okruhem je nebezpečí duchovní.

Mezi jednoznačně nejhorší **individuální nebezpečí** patří ohrožení života člověka. Život člověka může být v sektě ohrožen bezprostředně hned několika způsoby. Jedná se o okultní, často satanistické rituální vraždy, praktiky některých sekt mohou člověka vést k sebevraždě. V některých případech je jedinci, který se nějak provinil nebo si dovolil pochybovat o učení skupiny, doporučeno, aby sebevraždu spáchal a nejménou se již vyskytly případy hromadných sebevražd nebo vražd na rozkaz vůdce skupiny. 22. 3. 1997 spáchalo 39 členů sekty Nebeská Brána sebevraždu³⁷. Členové sekty Óm Šinrikjó spáchali na rozkaz vůdce několik vražd a dokonce i teroristický útok, když v tokijském metru rozptýlili sarin ve snaze otrávit maximální počet lidí.³⁸

Ohrožení tělesného zdraví spočívá také např. ve skladbě jídelníčku některých skupin, (mediálně známý případ Evy Sadílkové – dívka v sektě Parsifala Imanuela

---

³⁵ přednáška: Jaroslav Hynek, 21. 10. 1998, YMCA Olomouc

³⁶ JURKOVIČ, P. Možnosti prevence v oblasti náboženských sekt (Absolventská práce) Vyšší odborná škola sociální a teologická Olomouc 1997 str. 39 - 45

³⁷ POKORNÝ, V., BLAŽEK, R., TELCOVÁ, J., *Nebezpečí sekt*. Ústav psychologického poradenství a diagnostiky r.s. Brno 2002 str. 82

³⁸ POKORNÝ, V., BLAŽEK, R., TELCOVÁ, J., *Nebezpečí sekt*. Ústav psychologického poradenství a diagnostiky r.s. Brno 2002 str. 64

musela projít tzv. kartáčem, tvrdá dieta s jedním rohlíkem denně a několika litry odvaru z dubové kůry. Dietu praktikovala několik týdnů.³⁹⁾ Dále může být jedinec ohrožen přístupem některých skupin k léčbě nemocí, např. odmítají lékařskou péči nebo používají různé neověřené praktiky tzv. alternativní medicíny.

Psychické ohrožení spočívá v užívání některých psychologických metod neodborníky nebo jejich vědomým zneužíváním.

Ohrožení lidské svobody a důstojnosti: Příkazy a pravidla sekt jsou natolik přísné a striktně dodržované, že člověka velmi omezují ve svobodném rozhodování. Některé extrémní skupiny používají metody nebo tresty, které snižují lidskou důstojnost jedince⁴⁰.

Mnoho z těchto skupin si na svou činnost vydělává prodejem různých výrobků (látkové hračky, sladkosti apod.⁴¹) a knih. K této činnosti jsou využíváni členové skupiny. Práce je jim prezentována jako nutnost, bez ní by nemohli dosáhnout spásy. Práce členů se neuskutečňuje podle normálních pravidel zaměstnání. Ke kterým patří dovolená, plat, pojištění, hygienická a bezpečnostní pravidla a další. Jejich nedodržování vede k výraznému obohacení skupiny, toto bohatství ale využívá jen vedení skupiny. Členové jsou také využíváni při práci na farmách, střediscích nebo v komunitách, které si některé skupiny zakládají. Nezřídka je člověk zneužit i k obohacení skupiny, a to tehdy, kdy je podmínkou vstupu odevzdání veškerého majetku vůdci, a stejně tak i odevzdání všech prostředků, které by jako člen získal.

---

³⁹ KŘEMEN, P., *Boj se sektou*, Praha: Duel, 1997 str. 15 –16

⁴⁰ POKORNÝ, V., BLAŽEK, R., TELCOVÁ, J., *Nebezpečí sekt. Ústav psychologického poradenství a diagnostiky r.s. Brno 2002 str. 64*

⁴¹ DVOŘÁKOVÁ, M. – VOJTÍŠEK, Z. *Mesiášství v jasném světle. Sekta Parsifala Imanuela není minulostí. In Dingir 2/1999. s.18*

Druhý okruh **nebezpečí** plynoucí z působení sekt se týká **sociální** oblasti. Sekty rozdělují společnost do skupin, které vzájemně nespolupracují, sekta bere většinou okolní společnost jako svého soupeře a nepřítele.

Často jsou členové sekt přesvědčováni a nakonec i přesvědčeni o tom, že jejich původní rodina, přátelé, známí a všichni ti, kteří nejsou členy stejného společenství jako oni, jsou zlí, špatní a snaží se jim ublížit, proto se často od tohoto okolí „dobrovolně“ odpoutají. Nejsou však výjimečné situace, kdy je dítěti bráněno v jeho styku s rodinou, popř. rodičům ve styku s dětmi.

Individuální nebezpečí, kdy sekta omezuje svého člena ve vztahu k okolí, má vliv i na tuto společenskou oblast, tímto svým vlivem narušují sekty rodinné, přátelské a pracovní svazky. A jak je známo, rodina je základem státu, takže její narušení ohrožuje celý stát.

Nebezpečná pro společnost je i neprůhlednost sekt. Ty se často skrývají za množstvím organizací, které mají pro společnost nějakou společensky pozitivní „zástěrku“. Příkladem mohou být Moonisté, kteří stojí za světovými organizacemi, za Federací žen za mír ve světě a za Vrcholnou radou pro světový mír.⁴²

Mnoho lidí považuje působení sekt za vzdálené, abstraktní a nepovažují je za nebezpečné, což sektám vyhovuje a umožňuje jim bez překážek proniknout na mnoho míst, kam by se nikdy nemohly dostat, pokud by jejich nebezpečnost nebyla brána na lehkou váhu.

---

⁴² KOLEKTIV AUTORŮ. *Malý slovník sekt*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998 str. 22

Společenské nebezpečí spočívá i v tom, že sekty jsou nevypočitatelné a mnozí odborníci je považují za „časovanou bombu“. Jejich obavy se potvrdily 20. 3. 1995, kdy členové sekty Óm Šinrikjó na rozkaz vůdce vypustili v metru v Tokiu jedovatý plyn sarin.

Některé sekty mají i silný ekonomický, akademický, politický a kulturní vliv, který u některých prokazatelně úzce souvisí s kriminální činností. Někteří členové a vůdci byli souzeni za daňové úniky a i za jiné trestní činy. Každý soudní proces je však velmi obtížný, protože z různých důvodů členové odmítají svědčit proti svému vedení nebo společníkům, každý případ se pak těžce dokazuje (viz příklad z nedávné doby přímo z naší společnosti, kdy sedmdesátiletý důchodce z Mikulova ovládal několik žen v důchodovém věku, podle médií vycházel tento muž z učení Hnutí Grálu, které se od něho distancovalo). Sekty také disponují finančními prostředky, pomocí kterých se snaží uplácet státní úředníky.⁴³

Jakožto křesťanka si dovoluji zdůraznit ještě jeden aspekt negativního působení sekt, a to jejich duchovní nebezpečí. Spočívá v šíření špatného obrazu o náboženských zkušenostech. Sekty svou činností podávají špatný obraz o Bohu, o jeho charakteru a díle, a to dovedením náboženských praktik (meditace, modlitby, půsty) do krajnosti. Slabšího jedince, bez moudrého duchovního vedení, tyto praktiky mohou zlomit a dovést k zhroucení. To má mimo osobní tragedie jedince za následek i šíření špatného obrazu o náboženských zkušenostech.⁴⁴

---

⁴³ POKORNÝ, V., BLAŽEK, R., TELCOVÁ, J., *Nebezpečí sekt. Ústav psychologického poradenství a diagnostiky r.s. Brno 2002 str. 77 – 78*

⁴⁴ JURKOVIČ, P. *Možnosti prevence v oblasti náboženských sekt* (Absolventská práce) Vyšší odborná škola sociální a teologická Olomouc 1997 str. 39 -45

1.6 Vůdcové sekt

Lužný k charakteristice vůdcovství v sektách využívá tradičního sociologického rozdělení panství na tradiční, legální a charismatické. Tradiční panství se odvolává na sílu zvyku a tradice, legální na sílu zákona a charismatické popírá oboje, jak tradici, tak zvyk a svou sílu čerpá z výjimečných vlastností charismatického představitele.

Pro většinu sekt je charakteristické charismatické vůdcovství. Vůdce získal své postavení díky charismatu, které dostal darem z vůle vyšší moci. Jeho pozice je však nestabilní a musí neustále svůj dar dokazovat pomocí zázraků, skandálů a dalších mimořádných akcí. U charismatického panství je problémem vázanost na jednu osobu, po jejíž smrti musí organizace řešit problém, kdo ji povede. Existují tři možnosti řešení: Za prvé je ustanoven někdo, na koho přejde charisma vůdce, panství se pak stává tradičním, ale existují v něm i prvky charismatické. Druhý způsob je transformace velkých skupin, které rozvojem organizace posilují legální panství a charismatické omezují. Převážně u malých skupin, kterých je však velký počet, vede smrt charismatického vůdce k rozpadu skupiny.⁴⁵

Charismatický vůdce je svým následovníkům „předkládán“ s různými úpravami. Často bývá upravován životopis zakladatelů, některé informace bývají vypuštěny a některé jsou přímo překrouceny. Často jsou členové informováni o zvláštních událostech, provázejících mistrovo narození a život. K posílení své důležitosti a výjimečnosti se vůdcové nechávají fotografovat s významnými osobnostmi.⁴⁶ Vůdcové sekt velice dobře ovládají rétoriku a mají velice dobré komunikační

---

⁴⁵ LUŽNÝ, D., *Nová náboženská hnutí*. Masarykova univerzita, Brno 1997 str. 122 - 125

⁴⁶ POKORNÝ, V., BLAŽEK, R., TELCOVÁ, J., *Nebezpečí sekt*. Ústav psychologického poradenství a diagnostiky r.s. Brno 2002 str. 63

schopnosti, protože jsou nuceni přesvědčit své následovníky o tom, že jsou skutečně vůdci.⁴⁷

1.7 Člen sekty

Člena sekty nelze jednoznačně charakterizovat, sekty nedovolují jakýkoliv výzkum na svých členech, ani psychologický. Podle Helgy Lerchenmüllerové, odborné pracovnice v oboru sekt při stuttgartské společnosti Aktion Bildungsinformation, přece jen existuje několik znaků, podle kterých můžeme poznat člena sekty. Podle ní „je typický člen sekty stár 30 – 50 let, slušně vydělává, rád se vzdělává a často mívá i akademický titul“⁴⁸. Sektám jde především o lidi, kteří jim přinesou peníze, zaměřují se především na zámožné, intelektuály a z nich očekávaný zisk. Lidé nemocní jsou ze sekty vylučováni.

Nelze jednoznačně charakterizovat člena sekty, ale existují studie, které říkají, kdo se může stát členem sekty. Büchnerová ve své knize uvádí test: Patříš k lidem ohroženým sektami?. Po jeho vyplnění se člověk dozví, zda má sklon k tomu, aby podlehl svodům sekt nebo ne.⁴⁹

K typickým obětem sekt patří lidé v psychické nepohodě, lidé ve stresových situacích. Potencionálními členy sekt jsou lidé toužící po jasné, správné, jednoduché cestě ve světě plném komplikací. Lidé nespokojení se svým dosavadním životem, lidé snadno podléhající autoritě a roli hraje i stav jejich sebevědomí.

---

⁴⁷ tamtéž str. 130 -132

⁴⁸ BÜCHNEROVÁ, B. Co máme vědět o sektách. Praha: Amulet 1999.s.41

⁴⁹ BÜCHNEROVÁ, B. Co máme vědět o sektách. Praha: Amulet 1999. s. 87 -89

Člověk, který působí v sektě delší dobu, je izolován od okolního světa, jeho myšlení se pod vlivem sektářského učení stává černobílým. Zodpovědnost za rozhodování od něho přebralo vedení sekty, on se musí podřídit všem rozhodnutím.

Werner Gitt charakterizuje člena sekty jako člověka přátelského, často příliš dotěrného. Nejsou to lidé horší než ostatní. Do sekty je nevedou žádné nečestné motivy, vynikají svou odvahou ke svědectví, svou připraveností k oběti a svým životním postojem k tomu, čemu věří.⁵⁰

1.8 Problémy vztahující se k opuštění sekty

Tento problém není příliš častý, člověk, který by chtěl sektu opustit, si musí být schopen přiznat, že udělal chybu. Musí si přiznat svou nedokonalost, musí změnit svůj životní styl, naučit se spoléhat sám na sebe a to je velmi těžké. Některé sekty svým členům odchod velmi nepříjemňují, pronásledují je a někdy jim vyhrožují smrtí, pokud by chtěli skupinu opustit.⁵¹

Materiální a sociální důvody často vedou k rozhodnutí odejít ze sekty. Člen sekty nemá většinou žádný svůj majetek, ten již dávno odevzdal vedení organizace, stejně tak odevzdává i většinu všech svých příjmů, které jako člen sekty má. Od vstupu do sekty je přesvědčován o tom, že lidé žijící mimo skupinu jsou špatní, a budou se mu snažit ublížit. Tyto důvody často vedou k tomu, že se člověk nemá kam vrátit. Pokud se nenajde někdo, kdo by mu pomohl, zůstává dál členem sekty.

---

⁵⁰ GITT, W. Hledání východiska. Ostrava: Tandem, 1995. s. 103

⁵¹ POKORNÝ, V., BLAŽEK, R., TELCOVÁ, J., *Nebezpečí sekt. Ústav psychologického poradenství a diagnostiky r.s. Brno 2002 str. 141-142*

Problém odchodu ze sekt se však netýká jen samotných členů, tento problém zasahuje i jejich blízké a přátele. Pokud se ještě úplně nezpřetrhala jejich citová pouta, mohou to být právě oni, kdo umožní „odpadlíkovi“ odchod ze sekty.

Členové rodiny a známí někdy chtějí svým blízkým pomoci i proti jejich vůli, pokusí se je z vlivu sekt dostat násilím, to ale většinou bývá neúčinné. Násilnému vymazání programu sekty z vědomí bývalého člena se říká **deprogramování** – je založeno na předpokladu, že členové byli pro sektu získáni na základě tzv. brainwashingu neboli vymývání mozku. Deprogramování je potom určitým typem anti-vymývání mozku. Působí na podobných principech jako brainwashing v sektě. Protože je deprogramování zásahem do lidské svobody, je odborníky, bývalými členy i rodiči členů odmítáno⁵². Deprogramování může vést až k psychickému zhroucení člověka a k propuknutí psychické poruchy.⁵³

Člověk, který odchází ze sekty, má ještě další potíže kromě těch materiálních. Jedinec si musí znovu najít svou roli ve společnosti, musí překonat své psychické vyčerpání a stres. Musí se vyrovnat se svým členstvím v sektě a odpoutat se od ní, a to fyzicky i psychicky. To všechno je tím těžší, čím déle člověk byl členem sekty. Společenské okolí odpadlíka může pomoci hmotnými dary i tím, že dotyčnému bude naslouchat. Přátelé i rodina mu mohou pomáhat zapojit se do společnosti, kterou při svém vstupu do sekty opustil.

---

⁵² KOLEKTIV AUTORŮ. *Malý slovník sekt*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998 str. 28

⁵³ POKORNÝ, V., BLAŽEK, R., TELCOVÁ, J., *Nebezpečí sekt*. Ústav psychologického poradenství a diagnostiky r.s. Brno 2002 str. 143

Pomoci mohou i odborníci, a to hlavně v případě, kdy je odchod ze sekty provázen vážnějšími psychickými potížemi. V tomto případě je nutno dát pozor, aby zvolený terapeut nebyl členem nějaké jiné sekty.⁵⁴

Svědkové Jehovovi jsou skupina, která je známá svým specifickým postojem ke svým odpadlíkům. L. Hampl provedl v roce 2001 výzkum a rozdělil tyto odpadlíky do čtyř skupin:⁵⁵ - pozitivisté, pomahači, nevšímači, odpůrci. Více viz kap. 2.6

Členové sekt nejsou psychopati a hlupáci, jsou to lidé inteligentní a majetní. Jaký důvod mají tito lidé vstupovat do sekt uvádí tato kapitola. Vysvětluje také, jakým způsobem pracují sekty, aby získaly nové členy. Pro snadnější orientaci v různých existujících a nově vznikajících skupinách jsou uvedeny znaky, podle kterých lze sektu poznat. Dále kapitola dává odpověď na otázku, zda je nutné zabývat se fenoménem sekt. K nejohroženějším skupinám patří mladí lidé po ukončení středních škol, vysokoškoláci a mnozí další, je proto nutné varovat mladé lidi před sektami dříve, než se stanou jejich oběťmi.

1.9 Skupiny z České republiky

Většina skupin označovaných za sekty vychází ze Spojených států amerických. Existuje několik malých skupin vykazujících sektářské rysy, které jsou ryze českou záležitostí. Mezi tyto skupiny patří Poselství grálu, pod vedením Jana Ditricha Dvorského. Skupina kolem Ivana Bendy – Vesmírní lidé, která se dá zařadit mezi UFO kultury a skupina kolem Johna Podmolíka, která se nazývá

---

⁵⁴ BÜCHNEROVÁ, B. Co máme vědět o sektách. Praha: Amulet 1999, s. 105 – 111

⁵⁵ HAMPL, L. Typologie „odpadlíků“ Vztah bývalých svědků Jehovových k organizaci a spiritualitě. Dingir 4/2001 s. 4-5

Pánova Cesta. Neuvádím všechny skupiny, které se na území České republiky vyskytovaly nebo vyskytují, zmíněné skupiny cituji jen pro ilustraci české “sektářské“ tvořivosti.

1.9.1 Poselství Grálu⁵⁶

V roce 1993 vyšla základní kniha tohoto hnutí *Syn člověka*, kterou vydal Jan Ditrich Dvorský, později se přejmenoval na Parsifala Imanuela. V roce 1993 se Dvorský a jeho družka Lucie (Labutí panna) stěhují spolu se svými dcerami, nejprve do Velkých Popovic a potom do Hořovic, kde zakládají komunitu pro sebe a své stoupence. Členové při svém vstupu musí odevzdat všechn svůj majetek, peníze za prodané domy apod. V roce 1994 se ve spojení s touto skupinou objevuje první skandál, dívka jménem Eva Sadílková je odvezena na psychiatrii. Dvorského stoupenci demonstrují za její propuštění před Pražským hradem. O skupinu kolem Dvorských se začínají zajímat média a postupně i policie. Policie vyšetřuje Dvorského a jeho družku pro trestní čin ohrožování mravní výchovy mládeže (neposílali své dcery do školy). Dvorský spolu se svou družkou a dětmi uprchl a skryl se. Policie je přesto přesvědčena, že pokračuje ve své činnosti a přes některé členy svého hnutí rozesílá zprávy svým následovníkům. V době svého největšího rozkvětu měla skupina několik desítek členů, kteří žili v komunitách na Hořovicku.

V roce 2009 se v médiích objevila zpráva o rodině Jana Dvorského, která v současné době žije v Ostende v Belgii. Jan Ditrich Dvorský a jeho žena (Labutí

---

⁵⁶ DVOŘÁKOVÁ, M. – VOJTÍŠEK, Z. Mesiášství v jasném světle. Sekta Parsifala Imanuela není minulostí. In *Dingir* 2/1999. s. 15 – 18.

panna) mají 8 dětí. A jak Dvorský prohlásil v emailovém rozhovoru pro deník Metro, on je Parsifal Imanuel – spasitel.⁵⁷

V roce 2007 založil Dvorský webové stránky, na kterých publikuje svoje díla – básně, písně, knihy a občas se vyjadřuje k dění v ČR, např. 27. 6. 2008 se vyjádřil ke „kuřimské kauze“ <http://www.parsifal.cz/uvod.html>

Jan Ditrich Dvorský vychází při svém učení z hnutí, které vzniklo v minulém století v Německu a nazývalo se Hnutí Grálu. Jeho zakladatel Oskar Ernest Bernhardt – Abd-ru-shin se prohlásil za mesiáše, Syna člověka, který nastolí Tisíciletou říši a bude soudit lidstvo. V roce 1944 zemřel, aniž by Tisíciletou říši nastolil. Podle Hnutí Grálu se však vtělil do jiného člověka, který má jeho činnost dokončit. V této pozici nastupuje Parsifal Imanuel, který po přečtení knihy *Ve světle Pravdy* „prohlédl“ a poznal, že on je vtělením Abd-ru-shina. Věří, že on nastolí Tisíciletou říši na severu Itálie a bude tam žít se svými věrnými. Dvorský dokončil Abd-ru-shinovo učení o převrácenosti. Podle Dvorského každý člověk mimo něj a jeho družku je převrácený. Převrácenost znamená, že všichni muži jsou zženštilí a ženy „pochlapené“, že mužská duše se převtělila do ženského těla a ženská do mužského.⁵⁸

1.9.2 Vesmírní lidé

Členové skupiny Vesmírní lidé věří v existenci Aštara Serana, velitel velké evakuační skupiny mimozemšťanů, kteří mají zařídit evakuaci několika málo vyvolených obyvatel naší planety. Evakuace se má uskutečnit ve chvíli, kdy dojde k „převibrování“ Země do páté dimenze. Skupinku vede pan Ivan Benda, který se

---

⁵⁷ HECHTOVÁ, A. Jan Dvorský: „Jsem bojovník a vyhraju“. Metro 20. 4. 2009

⁵⁸ DVOŘÁKOVÁ, M. – VOJTÍŠEK, Z. Mesiášství v jasném světle. Sekta Parsifala Imanuela není minulostí. In Dingir 2/1999. s. 15 – 18.

stal „kontaktérem“, neboli člověkem, jenž je schopen mluvit s mimozemšťany. S nimi se domluví na tom, jak záchranná akce bude probíhat.

Ivo Benda se narodil v roce 1961. V roce 1997 se setkal s Miloslavou Drskovou, která od roku 1995 komunikovala s Plejád'any. Ivo Benda podle jejího vzoru navázal první kontakt 1. září 1997⁵⁹ a komunikace probíhá i nadále.

K převibrovaní Země dojde proto, aby byly zrušeny záporné vibrace, které lidé produkují svým chováním, tj. tím, že pojídají maso, čtou špatné knihy apod. Katastrofa se má udát během několika málo let. Aby se mohlo zachránit co nejvíce lidí, pořádá pan Ivan Benda přednášky na téma konce světa. Lidé musí být varováni, že jen díky jeho kontaktům s Aštarem Seranem mohou katastrofu přežít.

Koncem devadesátých let minulého století měl Ivan Benda dokonalou propagaci díky televizi, novinám a časopisům.⁶⁰

1.9.3 Pánova cesta, Cesta Panujícího

Tato skupina byla založena v polovině devadesátých let Čechoaustralánem Janem (John) Podmolíkem, po jeho návratu z emigrace. Vrátil se poté, co k tomu byl „vyzván Bohem“, aby znovu přeložil Bibli do češtiny. Shromáždil kolem sebe skupinu lidí, kterým říká, co mají dělat, také všem káže (někdy i několik hodin), zpívá, hraje a skládá písně, je příkladem charismatického vůdce.⁶¹

---

⁵⁹ http://cs.wikipedia.org/wiki/Ivo_A._Benda

⁶⁰ KOTRČ, J. Kam kráčí Aštar Benda? Poselství kontaktérů je již pravděpodobně za svým zenitem. In Dingir. 4/1999 s. 12.

⁶¹ přednáška: Jaroslav Hynek, 21. 10. 1998, YMCA – Olomouc

Tato skupina mezi sebou používá zvláštní jazyk, kde se objevují různé počeštěné výrazy z angličtiny, různé novotvary apod. Příkladem může být ukázka překladu Janova evangelia podle J. Podmolíka: „Ten Slovo se stal fleší a tabernakloval mezi námi" (ekumenický překlad: A to slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi).“(Dingir 4/1999 Pavel Jurkovič)⁶²

1.9.4 Situace v Českých zemích - přibližný pokus o odhad členské základny.

Jak již vyplývá z předchozího textu, není snadné zmapovat počet skupin, které jsou označovány za sektu. Tyto skupiny vznikají, zanikají a mění se. Není ani lehké skupinu pojmem sekta označit. To, že pojem sekta má negativní charakter také znesnadňuje určit počet členů těchto skupin.

K nejnámějším skupinám, které u nás působí, patří Náboženská společnost Svědkové Jehovovi má podle posledního sčítání lidu, bytů a domů z roku 2001 23 162 členů. Dále v naší republice působí Církev Ježíše Krista svatých posledních dnů – Mormoni – 1 366 členů, Církev sjednocení – moonisté 43 členů, Scientologická církev – 110 členů, hnutí Hare Kršna – 294 členů. Počty členů u dalších skupin jsou pouze odhady, protože se nikde neregistrují. U skupiny Poselství grálu se předpokládá pouze několik jedinců, u Rodiny - Děti Božích desítky, u Sri Chinmoy kolem 300, u Oscho stovky, u Jógy v denním životě asi 3000. Satanisté vytváří mnoho různorodých skupin, proto neexistují žádné odhady počtu členů, i New Age vytváří různé proudy a ani zde není možno spočítat příznivce tohoto hnutí.⁶³

---

⁶² JURKOVIČ, P. Pánova cesta. In Dingir 2/1998. s. 6.

⁶³ přednáška: Jaroslav Hynek, 21. 10. 1998, YMCA Olomouc

V naší republice je počet sekt odhadován na 50 a počet členů na více než 30 000. Na ministerstvu kultury jsou v ČR zaregistrovány tři společnosti, jejichž označení za sektu je předmětem diskusí, zmiňované společnosti se tomuto označení brání, jejich okolí však na nich nalézají znaky, podle kterých je jako sektu označuje. Jedná se o Náboženskou společnost Svědků Jehovových, Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů a Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny, Hnutí Hare Krišna.

2 Náboženská společnost Svědkové Jehovovi

Nyní se zaměřím na náboženskou skupinu asi v českých poměrech nejznámější, a to na Náboženskou společnost Svědků Jehovových. Tato skupina je dobrým příkladem toho, jak obtížně se hledá konsensus v situaci, kdy je třeba zařadit určité náboženské uskupení buď mezi církve, nebo mezi sekty. Zatímco na rovině teologické, religionistické psychologické a sociologické je možné vést dlouhé a zasvěcené polemiky, státní úředník pověřený registrací náboženské společnosti musí rozhodnout v určitém čase a s určitým penzem vědomostí a takové rozhodnutí je vždy velmi obtížné.

Nejznámější skupinou, která je považována za sektu a působí i v České republice, jsou svědkové Jehovovi. Tato skupina je u nás nejrozšířenější, pravděpodobně proto, že vždy kladla vysoký důraz na aktivní apoštolát svých členů, který byl nedílnou součástí jejich životní praxe. Snad každý člověk se již setkal s lidmi, kteří stojí na rohu ulice a s milým úsměvem nabízí časopisy Strážná věž nebo Probud'te se!. Velká část obyvatelstva se pravděpodobně setkala s členy této společnosti i ve vlastní domácnosti, když jim přišli nabídnout účast na biblických hodinách nebo si přišli popovídat o nebezpečích hrozících světu. Uvedené činnosti vykonávají svědkové Jehovovi v rámci své misionářské práce, bez ní by nemohli být spaseni.

V souvislosti se sektami a svědky Jehovovými se v posledních letech v německy mluvících zemích používají pojmy Entsektung a Versektung. Tyto dva pojmy vychází z toho, že není jednoduché určit, zda skupina je nebo není sekta. Důležité také je to, že pojem sekta není bez hodnotícího zabarvení. Zároveň je důležité upozornit, že skupiny, které jsou za sekty považovány, se mohou měnit. Působením okolní společnosti i vnitřních změn může skupina ztratit typicky

sektářské rysy a dále nemusí být za sektu považována (entsektung). Na druhou stranu je důležité upozornit i na to, že některá skupina při svém vývoji může sektářské rysy přijmout a sektou se stát (versektung). Dr. Andreas Fincke uvádí příklad Adventistů sedmého dne, kteří se podle něj v posledních letech vymanili z pojmu sekta a stali se svobodnou církví. Jiné skupiny, například různá hnutí charismatické zbožnosti, nebyly zařazeny mezi sekty, je u nich ale zřejmé nebezpečí, že se sektami stanou (versekten).⁶⁴ Příkladem, relativity posuzování nějaké skupiny jako sekty, může být i římskokatolická církev, která ve svém raném období byla považována za židovskou sektu.

2.1 Historie

2.1.1 Počátky a působení Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi ve světě⁶⁵

V roce 1852 se narodil Charles Taze Russell. Russellova rodina patřila k presbyteriánské církvi, mladý Charles ve svých 13 letech tuto církev opustil. Nemohl přijmout spojení pekelných muk s Boží láskou a milosrdenstvím. Ve svých šestnácti letech prošel obdobím hledání, přes konfucianismus, buddhismus a další proudy se dostal až k adventistickému hnutí. Adventus = příchod, tato hnutí hlásala brzký druhý příchod Krista na Zemi. Russell pod vlivem jedné z malých adventistických skupin, odštěpených od hlavního proudu, hlásal bezprostřední a předpověditelný druhý Kristův příchod na svět, který byl představován jako konec současného světa. Kristus měl přijít v letech 1873–1874. Russell založil v roce 1870 studijní skupinu Badatelů Bible, aby se lidé mohli na tento příchod připravit.

---

⁶⁴ FINCKE, A. Was ist eine Sekte? Kompakt-Infos, Evangelische Zentralstelle für Weltanschauungs Fragen, Berlin, 1999.

⁶⁵ ENROTH, R. a kol. Průvodce sektami a novými náboženstvími. Praha: EELAC, 1995. s. 86-96

Chtěl spolu se svými přívrženci „systematicky studovat Bibli tak, aby získané poznatky a závěry výzkumů nebyly v rozporu s žádnou částí Písma. Někdo předložil otázku, k níž se pak podle konkordance a dalších pomůcek vyhledávaly veškeré související biblické pasáže. Přijatý závěr musel být v souladu s ostatními biblickými texty, čímž měla Bible takříkajíc vysvětlovat sama sebe. Členové skupiny byli toho názoru, že v podstatě každé náboženské hnutí, konfese či denominace má ve svém vyznání víry zlomek nezkresleného biblického učení, a jednotlivé fragmenty chtěli soustředit do jediného náboženského učení“⁶⁶.

V uvedenou dobu však nedošlo k žádným výrazným změnám, a proto, aby se vyhnul zklamání z neúspěchu, vyhlásil Russell, že Kristus přišel neviditelně. Russellova skupina se oddělila od adventistů a začala vydávat vlastní časopis *Siónská strážná věž a Hlasatel Kristovy přítomnosti*. Russell byl také ovlivněn N. H. Barbourem a J. H. Patonem a jejich časopisem *Posel jitra*. Když se v roce 1878 nic viditelného nestalo, přebral Russell předplatitele tohoto časopisu a také díky tomu se začala společnost badatelů Bible velmi rychle rozrůstat a získávat nové členy. Noví členové zakládali kroužky zvané Mezinárodní badatelé Bible, ze kterých v roce 1884 vznikla dnešní známá Náboženská společnost Svědků Jehovových. Russell ji nazval Biblická a traktátní společnost Strážná věž.

Russell předpověděl další konec světa na rok 1914, po neúspěchu na rok 1915. V roce 1916 Russell zemřel a na jeho místo se jako druhý prezident prosadil Joseph F. Rutherford.

Rutherford vyvedl organizaci z krize, jež nastala po Russellově smrti. Ani on však neustoupil od vyhlašování konce světa, vypočítal nová data. Opětovně neuskutečněné konce světa měly nastat postupně v letech 1918 a 1925. Rutherford

---

⁶⁶ <http://www.kolportaz.cz/adv/kolportaz-sj-1891-1938-s23-38.pdf>

byl velmi aktivní a autoritářský, zavedl novou organizační strukturu fungující až dosud, od něho pochází i myšlenka návštěv dům od domu. V roce 1931 dal společnosti nové jméno Svědkové Jehovovi.

Po Rutherfordovi nastoupil jako třetí prezident Nathan H. Knorr, který v organizaci zavedl některé změny, inspirované podnikatelskou sférou. Jeho zásahy byly úspěšné, v roce jeho nástupu 1942 měla organizace 115 000 členů, po jeho smrti v roce 1977, jejich počet stoupl na 2 miliony.

Frederick W. Franz se stal čtvrtým prezidentem této organizace, kterou provedl další krizí, jež vypukla po neúspěšné předpovědi konce světa v roce 1975.

Od dob Rutherfordových neexistuje jeden autoritativní vůdce, v čele stojí prezident a o věroučných otázkách i o otázkách každodenního života rozhoduje vedoucí sbor, který sídlí v Brooklynu v New Yorku. Současným prezidentem je Milton G. Henschel.

2.1.2 Historie svědků Jehovových v našich zemích

a) Počátky svědků Jehovových u nás⁶⁷

Pokud chceme zjistit, kdy začali působit svědkové Jehovovi v Českých zemích, musíme se vrátit do minulého století do období Rakouska – Uherska, kde se setkáváme s prvními zmínkami o působení Badatelů Bible. Mnohem širší působení však zaznamenáváme až v době po vzniku Československé republiky.

---

⁶⁷ MARTINEK, B. Náboženská společnost a stát. Historie Svědků Jehovových v Československu. Praha, Dingir 2000. ISBN 80-902528-3-4

Od roku 1916 se v Mostě konala první pravidelná setkání Badatelů Bible, pod vedením skláře Antonína Gleissnera. Z Brooklynského ústředí byl vyslán Michal Salata, který měl dohlížet na činnost společnosti v ČSR. Ten také v roce 1923 oznámil na Ministerstvu vnitra ustanovení „Mezinárodního sdružení vážných badatelů bible - Strážná věž biblická a traktátní společnost“. V jejím čele však stál jen nějakou dobu, po něm ve vedení společnosti dále pokračoval Gleissner. Za jeho vedení se společnost přesunula do Brna, kde koupila dům, kam přemístila sklad veškerých tiskovin z Mostu. V roce 1929 zde založili „Mezinárodní sdružení badatelů Bible, odbočka čl. se sídlem v Brně“ a právně přebrali za dílo SJ zodpovědnost dvě společnosti založené v Praze „Strážná věž, biblická a traktátní společnost, československá větev se sídlem v Praze“ a „Mezinárodní sdružení badatelů Bible, československá větev se sídlem v Praze“ první, jak již vyplývá z názvu měla na starosti tiskoviny a druhá kazatelskou stránku organizace. SJ tak počali přednášet, pořádat shromáždění, roznášet tiskoviny a jinak rozvíjet svou činnost, státní úřady na začátku v jejich činnosti neshledávaly žádné závadné učení ani propagaci.

V roce 1930 začaly první problémy SJ se státní mocí – tato společnost byla zakázána nejprve na Slovensku a potom i v Podkarpatské Rusi, protože nebyla vedena jako konfese ani jako spolek. Na konci 1931 byly Stanovy společnosti schváleny ministerstvem vnitra.

Již v roce 1932 se konal v Praze první mezinárodní sjezd SJ, kde se sešlo kolem 1500 osob z Československa a okolních zemí.

V roce 1933 došlo k velké vlně emigrace z Německa směrem do ČR, spolu s ostatními skupinami persekvovanými Hitlerovým režimem odcházeli z Německa

také i SJ. V místech, kam přesídlili, dál plnili své povinnosti k hlásání evangelia, roznášeli tiskoviny, pořádali přednášky

28. – 30. 8. 1937 se na Sokolském ostrově v Praze konal sjezd SJ, který navštívilo asi 1500 svědků z celé Evropy, a poprvé byly přednášky představitelů přenášeny rozhlasem.

b) Období těžké persekuce za 2. sv. války ⁶⁸

Nacisté měli na SJ spadeno již z Německa, proto ve velmi krátké době po okupaci Československa navštívilo gestapo odbočku SJ v Praze. Krátce po této návštěvě byla zatčena asi polovina SJ, někteří z nich skončili ve věznicích, jiní v koncentračních táborech. Mnoho z nich se odtud již nevrátilo. Jedním ze základních rysů jejich učení, který vyprovokoval restriktivní persekuce, byl přísný pacifismus. SJ byli a jsou pacifisté a odmítali třeba i jen pracovat v továrnách, kde se vyráběly zbraně, což bylo v podmínkách válečného průmyslu chápáno jako vlastizrada.

V době okupace a války to neměli v našich zemích jednoduché ani SJ a ani jiné spolky a organizace. Pro všechny platil zákaz shromažďování, proto se potají scházeli v bytech. Pokud byli odhaleni, byli bití a někteří z nich deportováni do koncentračních táborů. Je všeobecně známo, že židé byli za války označováni žlutou hvězdou. SJ byli do roku 1937 označováni fialovou páskou na rukávě od roku 1937 fialovým trojúhelníkem.⁶⁹ Mnoho SJ šlo do koncentračních táborů proto, že dodržovali striktně nařízení svých starších. Odmítali zdravit vlajku, nosit dokumenty s říšskou orlicí, pracovat ve zbrojním průmyslu, odejít do války.

---

⁶⁸ MARTINEK, B. Náboženská společnost a stát. Historie Svědků Jehovových v Československu. Praha, Dingir 2000. ISBN 80-902528-3-4

⁶⁹ VELECHOVSKÝ, P. Svědkové Jehovovi a 2. sv. válka : FIALOVÉ TROJÚHELNÍKY. Dingir. 1999, roč. 2, č. 4, s. 4.

Mnoha z nich bylo nabídnuto, aby se zřekli víry a mohli být z koncentračních táborů propuštěni domů, oni to však neudělali.

c) Krátké mezidobí po ukončení druhé světové války do nástupu nových represí

V době po skončení války, než nastalo v Československu období vlády komunismu, měli SJ volnou ruku pro svoji činnost. Během války se mnoho věcí změnilo. Zemřelo mnoho lidí hlásících se k SJ, bylo vybombardováno a zničeno mnoho domů, ztratilo se mnoho náradí, strojů, tiskovin, dokumentů, které původně svědkové vlastnili. V první době po osvobození tedy šlo hlavně o to dát dohromady svědky, kteří přežili, ať to již byli jednotlivci nebo skupinky, a znovu zahájit činnost.

V roce 1946 SJ obnovili svou činnost. Setkali se ale ihned s řadou negativních reakcí, které vyvolával také fakt, že zvěstovat chodili německy mluvící svědkové a mnohé propagační materiály měli v němčině. Z velké části německy mluvící SJ postihl poválečný odsun zcela bez ohledu na to, že se jednalo o naprosto antifašisticky smýšlející Němce.

d) Nástup persekuce vedené z pozice komunistické ideologie⁷⁰

Ústředí SJ pocházelo z USA, byla to náboženská společnost, která měla odlišný světonázor, jiný než většinová populace, a proto není divu, že politická struktura, která se již v tu dobu přikláněla doleva, se zaměřila na SJ. Nedlouho poté, co komunisté převzali moc, začala likvidace společnosti a jejich členů.

---

⁷⁰ MARTINEK, B. Náboženská společnost a stát. Historie Svědků Jehovových v Československu. Praha, Dingir 2000. ISBN 80-902528-3-4

Koncem roku 1948 byla oficiálně zakázána činnost svědků Jehovových. Přední představitelé z Prahy a dalších měst byli zatčeni, bylo provedeno velké množství domovních prohlídek a zabaveno velké množství literatury a dalších věcí. Velký proces se svědky Jehovovými proběhl 27. – 28. 3. 1953 a osm z nich bylo odsouzeno k pěti až osmnácti letům vězení za velezradu a špionáž. Komunisté svědkům „měli za zlé“, že odvádějí lidi od práce pro lidově demokratickou společnost, že mají ústředí v USA a že svým hlásáním konce světa rozšiřují demoralizující zprávy mezi pracující lid.

Po tomto procesu následovalo mnoho dalších a hodně svědků skončilo na mnoho let v komunistických vězeních, jež si nezdaly s nacistickými tábory. Společnost svědků Jehovových se tedy opět odebrala do ilegality, scházeli se ve skupinkách po bytech a dál studovali Bibli za pomoci Strážné věže a další literatury.

StB se snažila o zničení společnosti všemi možnými způsoby, z jedné strany násilím, z druhé strany infiltrací do společnosti, kde se snažila jednotlivé svědky odvrátit od jejich radikálních postojů – odmítání voleb, zařazení do jakékoliv organizace, která by podporovala vládu (JZD, odbory apod.), zároveň se snažila přesvědčit vedení, že by mohla společnost dostat nějakou možnost realizovat se i na veřejnosti.

Tak jako i jiné společnosti byli SJ vystavení systematické snaze StB o infiltraci, existují informace, které dokladují, že se to StB do jisté míry podařilo i zde. Byl cenzurován jejich tisk, činnost se odehrávala za dohledu státních orgánů.

Někteří svědkové se ale nesmířili s tímto postojem a vytvořili opozici proti vedení, stáhli se do ještě větší ilegality, tajně převáželi přes hranice cizojazyčné výtisky Strážné věže, tady je překládali a rozmnožovali pomocí samizdatu.

Přestože prezident Knorr poslal z ústředí SJ v Americe – svědkům do Polska a do východoevropských zemí dopis o tom, že nemají přistupovat na žádný kompromis s politickou mocí, odsoudil po obratu, který u nás nastal v šedesátých letech, tu menší skupinku opozice, která se zde vytvořila, a potvrdil v čele SJ Januška a jako jeho pomocníka B. Müllera, jenž se později stal opět představitelem SJ.

Po částečném uvolnění v roce 1968 a 1969 došlo k částečnému ochlazení vztahů mezi vedením SJ a StB, která pořád prováděla cenzuru literatury SJ. Svědkům bylo doporučováno „nedráždit“ vládnoucí moc bojovností. Někteří ze svědků byli vězněni pro svůj vyhraněný postoj k povinné vojenské službě, kterou odmítali nastoupit.

e) **Současnost**

V současné době se v naší republice při posledním sčítání lidu domů a bytů v roce 2001 přihlásilo ke svědkům Jehovovým 23 162 lidí, což jsou 0,2% obyvatel České republiky. Z celkového počtu 23 162 členů je 9 367 mužů a 13 975 žen.⁷¹ V roce 1991, krátce po revoluci se při sčítání k Náboženské společnosti Svědků Jehovových přihlásilo 14 575 lidí.⁷²

Sami SJ i odborníci na toto téma u nás odhadují, že SJ mají v současné době asi 15 000– 17 000 aktivních členů, a jsou proto čtvrtou nejrozšířenější náboženskou společností v naší republice.⁷³

---

⁷¹ http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=OB011+%28kraje%29&stranka=2&kapitola_id=20

⁷² http://www.mkcr.cz/assets/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/odkazy/pocty_vericich.xls

⁷³ RĚMEŠ, P. Historie svědků Jehovových u nás. Dingir. 1.1.1998, roč. 1, č. 1

Odbočka pro Českou republiku řídící více než 230 sborů, sídlí v Bryksově ulici 939/37 v Praze 14. Členy výboru společnosti jsou Eduard Sobička, Antonín Murin, Peter Hamadej, Pavel Sommr, Pavol Povědák.

Svědkové Jehovovi jsou jednou ze dvou společností, které jsou odbornou společností považovány za sektu a které byly ministerstvem vnitra zařazeny na seznam státem uznaných církví, toto je možná také důvod, proč mnohými lidmi za sektu považováni nejsou. V současné době je v České republice registrováno 30 církví a náboženských společností. (viz příloha č. 1) Informace o uznání Společnosti SJ v České republice jsou uvedeny v kap. 2.7.

2.2 Učení

a) Kořeny, z kterých SJ vycházejí

Učení svědků Jehovových vychází z biblické tradice. Hlavním cílem svědků Jehovových je snaha se odlišit, proto Boha titulují jen Jahve, což je podle nich jeho jediné pravé jméno, pokud by ho někdo oslovoval jako Boha nebo Otce, Bůh ho neslyší. Svědkové také neuctívají kříž ani Ježíše Krista Ježíš byl podle nich archanděl Michael, který se sám nabídl k oběti a nezemřel na kříži, ale na kůlu.

V čem se liší učení svědků Jehovových od křesťanského a především katolického učení, zde uvádím z několika důvodů. Za prvé jsem sama křesťanka – římská katolička a zajímalo mne, v čem se naše učení liší. Za druhé, k tomu, abych informovala o Společnosti SJ alespoň částečně uceleně (nekladu v této práci obsáhnout úplně vše, co se týká SJ), musím uvést alespoň hlavní myšlenky, proč jsou SJ pro ostatní již zavedené církve nepřijatelnými pro společný rozhovor.

b) Boží Trojice

První rozdíl je v tom, že svědkové neuznávají učení o Boží Trojici. Ježíš Kristus je podle nich Mesiáš, který byl slíben v proroctvích, je to Syn Boží, první, kdo byl Bohem stvořen a zároveň i jediný, koho Bůh stvořil.⁷⁴ Ježíš byl duchovní tvor, který žil v nebi a potom sestoupil na Zem, skrze lůno židovské ženy Marie. Svědkové také Ježíše ztotožňují s postavou archanděla Michaela. V tomto je rozpor s katolickou naukou – svědkové popírají Ježíšovo Božství.

Zároveň Duch je pro ně jen životní síla, která dává život všem tvorům. Ale není to jedna z božských osob, jak vyznávají křesťané v učení o Boží Trojici.

c) Vzkříšení Krista

Další rozpor v učení u svědků Jehovových a křesťanů je v tom, že svědkové berou Ježíšovo vzkříšení jen jako vzkříšení duchovní bytosti, ne jako člověka.⁷⁵ Duše je pro SJ označení pro osobu, zvíře nebo život člověka či zvířete. Pokud zemře tělo, zemře i duše.

d) Nauka o konci světa

Od křesťanského pojetí se liší i nauka svědků Jehovových o konci světa. Vycházejí ze Zj. 7,4 „Pak jsem slyšel počet označených: sto čtyřiačtyřicet tisíc označených ze všech pokolení Izraele: ...“ a dále ze Zj. 14,1 „A viděl jsem, hle Beránek stál na hoře Siónu a s ním sto čtyřicet čtyři tisíc těch, kdo mají na čele napsáno....“

---

⁷⁴ *Co bible doopravdy říká?*. Brooklyn, New York : Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 2005 str. 37 - 46

⁷⁵ *Co bible doopravdy říká?*. Brooklyn, New York : Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 2005 str. 74

Svědkové tedy učí, že je 144 000 těch, kteří budou vzkříšeni k životu v nebi, kde budou spolu s Ježíšem vládnout Zemi. Těch 144 000 je Bohem vybíráno od dob apoštolů. Ostatní spravedliví budou dále žít na zemi, kde budou žít navždy. S tímto souvisí i další učení svědků Jehovových, že nastalo období poslední doby vlády Satana. Nastalo v roce 1914, kdy se Kristus stal Králem, a začalo panovat Boží Království.⁷⁶

e) **Transfúze krve, transplantace**

Snad nejkontroverznějším učením SJ je učení o krvi. SJ odmítají transfúzi krve, díky tomu jsou známí mezi širokou veřejností. Existuje mnoho seriálů z nemocničního prostředí a jen v menší části z nich se neobjeví alespoň zmínka o tom, že se někomu nesmí podat krev.

Proč vlastně SJ odmítají přijmout krev a někteří jdou až do krajnosti a za toto své přesvědčení položí život?

Svědkové stejně jako u všech svých nauk vychází z Bible a její citace. Vychází například z Gn 9, 3-6, nebo Lv 17, 13 – 14 a mnoha dalších citací, ať už z ekumenického překladu Bible nebo Překlada nového světa.⁷⁷ Nechci popisovat věroučné stanovisko svědků, které je vede k odmítání transfuze. Ráda bych na tomto příkladu demonstrovala to, jak k prosazení této své teologické teze vytvářejí pseudomedicínské a pseudopřírodovědecké argumenty, kterými chtějí podpořit svou naukovou rovinu problému transfuze.

---

⁷⁶ Tamtéž str. 76 - 86

⁷⁷ *Jak může krev zachránit náš život?*. Brooklyn, New York : Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1990. 31 s.

Svědkové odmítají krevní transfúze, transplantace za použití krevních transfúzí, a to proto, že kdyby tento příkaz porušili, nemohou být spaseni. Protože by nemohli odůvodnit v dnešní moderní době jen a pouze náboženské hledisko, našli i mnoho „vědeckých“ podkladů, proč nepřijímat krev. Tyto důvody jsou uvedeny v brožurce, kterou stejně jako ostatní tiskoviny vydali v mnoha jazycích. V češtině vyšla pod názvem „*Jak může krev zachránit život?*“ a najdete zde velké množství informací o tom, jak je transfúze krve nebezpečná, že se tak přenášejí virové choroby, zdůrazňováno je zde onemocnění AIDS a další nemoci.

Zajímavý aspekt dokumentující víc než co jiného postavení vedoucích při tvorbě nauky a denní praxe je vývoj učení svědků v kontroverzních otázkách, jako byla vojenská služba nebo některé lékařské zákroky. Tyto oblasti ukazují, jak se prostě změnila nauka v případě, že nějaké učení překáží vedení v dosažení jeho cílů.

Příkladem jsou neustále nové a vždy nesplněné předpovědi konce světa, dalším příkladem může být ještě před několika lety zakazovaná a dnes již povolená účast na povinné základní vojenské službě, popříp. ještě nedávno zakazovaná transplantace, kterou dnes již svědkové Jehovovi v případě nutnosti běžně podstupují.

Kontroverzním učením ale ještě stále zůstává právě zákaz transfúze krve, kterou svědkové striktně odmítají. Dochází však již i zde ke změně. V roce 2004 15. června vyšel ve Strážné věži článek o tom, že krev je složena ze čtyř složek – plazmy, červených a bílých krvinek a z krevních destiček. Každá tato složka pak má v sobě ještě další frakce, které se dají oddělit. Opět zde uvádí svědkové mnoho citátů z Bible o tom, že Bůh zakázal používat i požívat krev, ale závěr je takový,

že krev, ani žádnou z jejích složek svědkové ani nadále nepřijímají. Rozhodnutí, zda přijmou některou z frakcí z těchto složek je na každém z nich.⁷⁸

Každý ze svědků Jehovových se může svobodně rozhodnout, zda přijme krevní transfuzi nebo ne s vědomím, že může zemřít. Velký otazník ale vyvolává odmítání krevní transfuze u dětí. Za ně rozhodují rodiče, mají právo odmítnout pro své dítě krev, a může lékař i přes jejich nesouhlas zákrok provést? Podle Úmluvy o ochraně lidských práv a důstojnosti člověka s ohledem na aplikaci biologie a medicíny, zkráceně Úmluvy o biomedicíně, která se v roce 2001 stala součástí našeho právního řádu. Úmluva o biomedicíně je mezinárodní úmluva o lidských právech a podle Ústavy má přednost před ostatní zákony.

Čl. 5. této úmluvy říká:

„Jakýkoli zákrok v oblasti péče o zdraví je možno provést pouze za podmínky, že k němu dotčená osoba poskytla svobodný a informovaný souhlas.

Tato osoba musí být předem řádně informována o účelu a povaze zákroku, jakož i o jeho důsledcích a rizicích.

Dotčená osoba může kdykoli svobodně svůj souhlas odvolat.“

S naší otázkou souvisí i článek 6 bod 2:

„Jestliže nezletilá osoba není podle zákona způsobilá k udělení souhlasu se zákrokem, nemůže být zákrok proveden bez svolení jejího zákonného zástupce, úřední osoby či jiné osoby nebo orgánu, které jsou k tomuto zmocněny zákonem. Názor nezletilé osoby bude zohledněn jako faktor, jehož závaznost narůstá úměrně s věkem a stupněm vyspělosti.“

---

⁷⁸ Strážná věž 15. 6. 2004 a Naše služba Království, 11/2006

Z uvedených částí Úmluvy o biomedicíně vyplývá, že svědkové Jehovovi mohou odmítnout transfuzi nebo jiný zákrok, při kterém by měli dostat krev, stejně tak mohou tento zákrok odmítnout i pro své dítě. Lékař nemůže tento zákrok provést, pokud by se sám nechtěl vystavit trestnímu stíhání. Neustále se však vedou polemiky o tom, co přesně znamená „informovaný souhlas“ v konkrétních případech.

Svědkové často odmítají přijmout krev z přesvědčení, že kdyby ji přijali, nebyli by spaseni a nemohli by se účastnit života na Zemi, který nastane po Armagedonu, což je bitva mezi posledními lidskými vládami a Božím Královstvím.⁷⁹

Symbol

Za symbol svědků Jehovových je užívána strážní vížka.⁸⁰

2.3 Organizace činnosti SJ

Hlavní náplní činnosti SJ je zvěstování Dobré zprávy. Touto dobrou zprávou je to, že od roku 1914 přišel Ježíš neviditelně na Zemi a začala poslední doba panování ďábla. Poté, co tato doba skončí, mnoho lidí, kteří uvěřili, bude žít zde na zemi v klidu pod vládou Ježíše Krista.

---

⁷⁹ *Co bible doopravdy říká?*. Brooklyn, New York : Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 2005 s. 81

⁸⁰ NOVOTNÝ, T., VOJTÍŠEK, Z., *Základní orientace v nových náboženských směrech*. Oliva Praha 1994 str. 5

Tuto dobrou zprávu SJ sdělují několika způsoby, nejznámější je pochůzka dům od domu. Kdy svědkové hledají ty, *kdo jsou sklíčeni současnými podmínkami*⁸¹ Touto činností se zabývá většina svědků Jehovových, někteří touto činností stráví 10 hodin měsíčně, ti jsou pak nazváni **zvěstovateli**. Horlivější sdělovatelé, kteří touto činností tráví i 50 hodin měsíčně, se nazývají **průkopníky**.

Dobrou zprávu hlásají svědkové i na shromážděních, které pořádají každý týden v „Sálech království“, týdně se také scházejí ve svých domech po malých skupinkách a studují zde společně Bibli.

Dále využívají svědkové k hlásání dobré zprávy příležitosti na pracovištích, v autobuse, ve vlaku, při čekání na dopravní prostředky, při setkání s přáteli, sousedy apod.

Údaje o těchto činnostech SJ shromažďují a zasílají do svého ústředí. Každý rok je potom vydávána Ročenka, kde je uvedeno kolik hodin celkem svědkové odpracovali v činnosti pro zvěstování dobré zprávy. Tato čísla nejsou úplně zanedbatelná, v brožuře „*Svědkové Jehovovi Kdo jsou? Čemu věří?*“ se uvádí, že bylo ohlašování dobré zprávy věnováno 1 000 000 000 hodin ročně.⁸²

Jednou ročně se SJ schází k Památné slavnosti, kterou si připomínají Kristovu smrt. Na rozdíl od ostatních náboženství přijímají symboly krve a těla Ježíše Krista jen ti, kteří se cítí být povoláni k tomu, aby šli mezi 144 000 vyvolených. V současné době je mezi svědky Jehovými na celém světě jen pár tisíc těch, kteří přijímají při Památné slavnosti symboly krve a těla.

---

⁸¹ *Svědkové Jehovovi Kdo jsou? Čemu věří?* Brooklyn, New York : Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 2000. str. 25

⁸² *Svědkové Jehovovi : Kdo jsou? Čemu věří?*. Brooklyn, New York : Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 2000. str. 26

Památná slavnost je jediný svátek, který během roku svědkové Jehovovi slaví, odmítají slavit Vánoce, Velikonoce a další většinové náboženské i světské svátky, protože jejich původ spatřují v pohanství a jejich slavením by se mohli Bohu znelíbit.

2.4 Hierarchie a struktura organizace

Hlavní sídlo a vedoucí orgán mají SJ v newyorském Brooklynu. Vedoucím orgánem je **vedoucí sbor**, který vysílá každý rok zástupce do jednotlivých **odboček**. Odbočku vede výbor, jenž má 3 – 7 členů, je jmenován ústředím v Brooklynu, a dohlíží na dílo v zemích, které pod odbočku patří. Pod každou odbočku patří několik **oblastí** a oblasti se dělí na **kraje**, každý kraj tvoří asi 20 **sborů**.

Sbory jsou střediska, kde se schází SJ, území, které má sbor na starosti je rozděleno do jednotlivých obvodů. **Obvody** jsou přidělovány konkrétním svědkům, kteří tam chodí zvěstovat dobrou zprávu.

V čele každého sboru stojí sboroví starší, kteří plní různé povinnosti a dohlíží na činnost sboru. Dvakrát do roka dojíždí z kraje do sborů krajský dozorce. Oblastní dozorce zase navštěvuje kraje, které patří do oblasti, ve které slouží.

Sjezdy SJ

Svědkové Jehovovi pořádají sjezdy na různých úrovních. Krajské sjezdy pořádají dvakrát do roka, oblastní sjezdy se konají každoročně, mezinárodní sjezdy méně

často. Poslední mezinárodní sjezd pro všechny svědky na jednom místě se konal v roce 1958 v New Yorku a zúčastnilo se ho 253 922 lidí.

Na sjezdy pořádané v České republice přijíždějí i lidé z Polska, Ruska a Ukrajiny, popř. se těchto sjezdů účastní cizinci žijící na našem území. Poslední mezinárodní sjezd SJ se u nás konal v Praze 28. - 30. 7. 2006 na Strahově a jeho tématem bylo motto: *Vysvobození je na dosah.*

Tyto sjezdy se v médiích vždy setkávají s velkým ohlasem, jednak proto, že se na nich sejde velké množství lidí a také proto, že sjezd je příležitost k pokřtění nových členů. Svědkové Jehovovi provádějí hromadný křest, kdy nově přijímaní členové jsou celí ponořeni do bazénku s vodou. SJ hlásají křest dospělých, kteří jsou sami schopni se rozhodnout.

Sjezdy v České republice se nekonají jen v Praze, ale také např. v Olomouci⁸³ 13.–15. 7. 2007, na Andrově stadionu (zde bylo pokřtěno několik desítek nových stoupců) a také v Ostravě. Zatím poslední sjezd SJ se konal v Praze 11. až 13. 7. 2008. Na Strahově se sešlo asi 9 a půl tisíce lidí a bylo pokřtěno asi 80 nových členů.

Svědkové Jehovovi jsou náboženskou organizací, která nemá žádnou hierarchii duchovních. V každém sboru jsou starší neboli dozorcí, kteří především vyučují, jim pomáhají tzv. služební pomocníci. Všichni jsou jmenováni z místních mužských členů.

---

⁸³ <http://209.85.229.132/search?q=cache:HJcm-lnDrMkJ:www.vecernikol.cz/content/view/163/72/+Sjezd+sv%C4%9Bdk%C5%AF+Jehovov%C3%BDch+Olomouc&cd=16&hl=cs&ct=clnk&gl=cz&client=firefox-a>

2.5 Literatura Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi

Hlavním studijním materiálem pro svědky jsou kromě Bible i materiály přicházející z Brooklynu, kde je od roku 1908 ústředí této organizace. Svědkové věří, že Brooklyn je „jediným kanálem, kterým protéká biblická pravda k lidem“⁸⁴. Z Brooklynu vychází jediné správné učení, kterým se musí všichni svědkové řídit.

Každých 14 dní je vydáván časopis Strážná věž, který je z angličtiny přesně přeložen do dalších 106 jazyků světa. Dalším časopisem, který je produkován z Brooklynu je časopis Probuďte se! Oba tyto časopisy jsou nabízeny lidem na ulicích a zároveň s nimi jsou nabízeny i hodiny studia Bible.

K hlavním studijním materiálům svědků Jehovových patří i sedmidílný svazek Studie o Písmu, jehož šest dílů napsal již B. Russell, který také o tomto díle prohlásil, že pokud člověk studuje samotnou Bibli, upadne do temnot, pokud ale bude studovat Bibli, dojde zároveň s tímto dílem ke světlu. Ke světlu dojde člověk i tehdy, pokud bude studovat jen dílo Studie o Písmu a nepotřebuje k tomu přečíst ani jeden verš z Bible. Od tohoto tvrzení svědkové po Russellově smrti odstoupili.

Nutno dodat, že původně svědkové užívali asi sedmdesát překladů Bible, což bylo nevyhovující, proto v roce 1961 vydali svůj vlastní upravený překlad Bible, nazvaný Překlad nového světa svatých Písem.

V redakci SJ vychází i interní časopis s místními zprávami nazvaný Naše služba království!.

---

⁸⁴ NOVOTNÝ, T., *Přicházejí*. Nakladatelství a vydavatelství Rady Církve bratrské Praha 1992, str. 40

Svědkové Jehovovi vydávají i různé brožurky, které rozebírají jednotlivé části jejich učení. Jsou to například:

Svědkové Jehovovi Kdo jsou? Čemu věří?

Jak může krev zachránit náš život?

Boží jméno, které přetrvá navždy

Co Bible doopravdy říká?

Měl bys věřit v trojici?

a mnoho dalších, tyto uvedené brožurky vyšly i v českém překladu a je možno o ně zažádat u svědků Jehovových.

Od roku 1927 vlastní Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc. tiskárnu, kde se tiskne většina literatury této náboženské společnosti. Časopisy *Probud'te se!* a *Strážná věž* se tisknou v mnoha milionových nákladech ve stovce jazyků. Pro Českou republiku se tisknou v Německu v Selters/Taunus.

Pokud byste chtěli již teď vědět, jak bude vypadat příští číslo *Strážné věže*, můžete se podívat a stránky <http://www.jw.org/>, kde najdete soubory s obsahem a jednotlivými články namluvenými ve formátu MP3. Vzhledem k tomu, že vydavatelská činnost SJ je velmi rozsáhlá a všechny své tiskoviny nabízí zdarma, je na místě otázka, jak je tato činnost financována. Odpověď je velmi jednoduchá z dobrovolných příspěvků členů a z toho, že svou činnost pro společnost vykonávají zdarma nebo za menší příspěvek.

2.6 Odchod od svědků Jehovových

Svědkové Jehovovi jsou skupina, která je známá svým specifickým postojem ke svým odpadlíkům. Členové společnosti se s nimi nesmějí stýkat, nesmějí je ani pozdravit, proto se často stává, že dlouhodobí přátelé přecházejí na druhou stranu

ulice, pokud by se měli s „odpadlíkem“ setkat. L. Hampl provedl v roce 2001 výzkum a rozdělil tyto odpadlíky do čtyř skupin.⁸⁵

pozitivisté – na své členství ve společnosti si uchovávají kladné vzpomínky, jsou přesvědčeni o tom, že jim pomohla nalézt smysl života, zbavit se negativních návyků. Opustili společnost dobrovolně na základě zjištění, že mají jiné názory než vedení. Stále si uchovávají vazbu na své přátele, kteří ve společnosti zůstali.

pomahači – nejsou zaujati proti společnosti, snaží se jí „pomoci“, poukazují na nedostatky uvnitř organizace, pořádají přednášky. Organizace je označuje za rafinované odpadlíky, kteří ji chtějí škodit.

nevšímači – na své členství se snaží zapomenout, nechtějí mít s organizací nic společného. Se svými dřívějšími přáteli (členy) se nestýkají.

odpůrci – jak již z názvu vyplývá, jsou to ti, kteří vystupují ostře proti organizaci, jejich členství v nich zanechalo pocit bezmoci, nespravedlnosti a zrady. Svědkové o těchto lidech tvrdí, že jsou posedlí ďáblem.

Lidé, kteří se nějakým způsobem rozešli se svědky Jehovovými, reagují ve vztahu k náboženství různě, někteří z nich zanevrou a ztrácejí zájem o jakýkoliv kontakt s náboženstvím, část z nich se přesune do některých renomovaných církví a někteří třeba v některé z odštěpeneckých skupin, které odvozují svůj původ od svědků Jehovových. U nás existovalo několik skupin, které se ujímaly odpadlíků z řad SJ. Byla to Společnost pravověrných svědků Jehovových, Nadace Svědectví v čele se S. Ferfeckim, skupina Getsemane kolem O. Novotného a středisko

---

⁸⁵ HAMPL, L. Typologie „odpadlíků“ Vztah bývalých svědků Jehovových k organizaci a spiritualitě. Dingir 4/2001 s. 4-5

Milost v Plzni, potom několik skupin kolem jednotlivců. Některé skupiny pomáhají lidem vrátit se zpět do normálního života, jiné mohou znamenat to, že členové SJ vyměnili jen jednu totalitní autoritu za druhou. A jak říká Zdeněk Vojtíšek:

„Nejsmutnější na celé věci totiž je, že černobílý pohled na svět, tvrdost a fundamentalismus si i bývalí svědci s sebou nesou třeba až několik let po svém odchodu.“⁸⁶

2.7 Některé právní otázky týkající se Společnosti SJ

Český právní řád zná tři hlavní zákonné normy upravujících činnost náboženských společností ve vztahu ke státním orgánům a celé společnosti. Nejvyšší normou je Ústava, která vstoupila v platnost 1. 1. 1993. V Hlavě 1, článek 1, odstavec 1 se píše: „Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana.“⁸⁷ V základním zákoně naší republiky je deklarována úcta k právům a svobodám člověka. Součástí ústavního pořádku ČR je i Listina základních práv a svobod, která byla takto vyhlášena usnesením předsednictva ČNR 16. 12. 1992.

Hlava první

Článek 3

(1) Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo

⁸⁶ VELECHOVSKÝ, P. Svědkové a odpadlíci : Jak žijí skupiny bývalých svědků Jehovových. *Dingir*. 1.1.1999, roč. 2, č. 1, s. 5.

⁸⁷ *Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod*. Ostrava : Sagit, 2006. 192 s. ISBN 80-7208-587-5. b.

sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.

Článek 15⁸⁸

(1) Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání je zaručena. Každý má právo změnit své náboženství nebo víru anebo být bez náboženského vyznání.

...(3) Nikdo nemůže být nucen vykonávat vojenskou službu, pokud je to v rozporu s jeho svědomím nebo s jeho náboženským vyznáním. Podrobnosti stanoví zákon.

Článek 16

(1) Každý má právo svobodně projevat své náboženství nebo víru buď sám, nebo společně s jinými, soukromě nebo veřejně, bohoslužbou, vyučováním, náboženskými úkony nebo zachováváním obřadu.

(2) Církev a náboženské společnosti spravují své záležitosti, zejména ustavují své orgány, ustanovují své duchovní a zřizují řeholní a jiné církevní instituce nezávisle na státních orgánech.

(3) Zákon stanoví podmínky vyučování náboženství na státních školách.

(4) Výkon těchto práv může být omezen zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu veřejné bezpečnosti a pořádku, zdraví a mravnosti nebo práv a svobod druhých.⁸⁹

---

⁸⁸ *Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod.* Ostrava : Sagit, 2006. 192 s. ISBN 80-7208-587-5.

⁸⁹ *Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod.* Ostrava : Sagit, 2006. 192 s. ISBN 80-7208-587-5.

Z uvedeného vyplývá, že v naší zemi má každý právo vyjádřit svou víru, tuto víru měnit a nikdo mu v tom nesmí bránit, jediným omezením je pouze víra, bezpečnost a ochrana ostatních obyvatel. Dalšími zákony jsou upraveny podmínky pro výuku dané víry ve školách.

Podle Čl. 15 odstavce 3 je zaručena svoboda odmítnout nastoupit do vojenské služby, pokud to odporuje náboženskému přesvědčení brance. SJ jsou známí svými pacifistickými postoji a odmítáním jakékoliv služby v armádních složkách státní moci. V době, kdy u nás vládli komunisté, mnoho ze svědků odmítalo nastoupit na povinnou vojenskou službu, byli za to odsuzováni a vězněni, po revoluci někteří požádali o soudní rehabilitaci a také se jim jí dostalo.⁹⁰

Se svobodou projevu náboženské víry souvisí také svoboda projevu a svoboda shromažďování, které jsou zaručeny v dalších článcích druhého oddílu. Jednotlivcům i různým společnostem a organizacím je povoleno publikovat své názory a věroučné myšlenky. Mohou je sdělovat na různých shromážděních,

S touto svobodou ale také souvisí nebezpečí, rozšíření nežádoucích a ohrožujících myšlenek a názorů.

Oddíl druhý

Politická práva

Článek 17

(1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.

---

⁹⁰ NAVARA, L. O lidech, kteří věří a nekouří. *MF dnes*. 7.12.2004, s. 4.

(2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.

(3) Cenzura je nepřípustná.

(4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jedli o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

Článek 19

(1) Právo pokojně se shromažďovat je zaručeno.

Článek 20

(1) Právo svobodně se sdružovat je zaručeno. Každý má právo spolu s jinými se sdružovat ve spolcích, společnostech a jiných sdruženích.

Ústava a Listina základních práv a svobod zaručují svobodu a volnost v šíření různých věrouk. Zákon 3/2002 Sb. umožňuje věroučné myšlenky institucionalizovat. Určuje pravidla, jakým způsobem se různé církve, společenství a náboženská hnutí mohou registrovat v České republice.

Žádost o registraci církve nebo náboženské společnosti v České republice podávají nejméně 3 fyzické osoby starší 18 let, jsou označováni jako přípravný výbor (PV). Pro registraci je potřeba předložit charakteristiku církve nebo náboženské společnosti, její učení a poslání; zápis o založení v České republice,

podpisy 300 občanů ČR, kteří se hlásí k této církvi, náboženské společnosti a také základní dokument církve (viz příloha 2 – Základní dokument Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi), jehož obsah je stanoven v hlavě 3, § 10 odst. 3 zákona 3/2002 Sb.

Touto registrací získávají společnosti možnost:

(3) Registrovaná církev a náboženská společnost může k plnění svého poslání zejména

a) vyučovat a vychovávat své duchovní i laické pracovníky ve vlastních školách a jiných zařízeních i na vysokých školách bohosloveckých a bohosloveckých fakultách za podmínek podle zvláštních právních předpisů,

b) získat oprávnění k výkonu zvláštních práv podle tohoto zákona.

Těmito zvláštními právy jsou:

a) vyučovat náboženství na státních školách podle zvláštního právního předpisu,

b) pověřit osoby vykonávající duchovenskou činnost k výkonu duchovenské služby v ozbrojených silách České republiky, v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení a ochranná výchova,

c) být financována podle zvláštního právního předpisu o finančním zabezpečení církví a náboženských společností,

d) konat obřady, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky podle zvláštního právního předpisu,

e) zřizovat církevní školy podle zvláštního právního předpisu,

f) zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství, je-li tato povinnost tradiční součástí učení církve a náboženské společnosti nejméně 50 let; tím není dotčena povinnost překazít trestný čin uložená zvláštním zákonem.

Náboženská společnost Svědkové Jehovovi byla v ČR registrována 1. 9. 1993 podle zákona 308/1991 Sb.

4. 7. 2002 zažádali svědkové Jehovovi o přiznání zvláštního práva „zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství“ podle § 7 odst. 1 písm. f) zákona č. 3/2002 Sb.. Ministerstvo toto zvláštní právo svědkům Jehovovým nepřiznalo s odůvodněním, že náboženská společnost nemá duchovní, kteří by tuto povinnost zachovávali. Svědkové podali stížnost až k Ústavnímu soudu, v dubnu 2008 nepřiznal Ústavní soud svědkům Jehovovým zvláštní právo zachovávat zpovědní tajemství. Odmítl jejich stížnost a potvrdil, že v Náboženské společnosti Svědků Jehovových není na rozdíl od většiny církví a společností jasně vymezeno postavení duchovních.

Odborná veřejnost vyvolala při registraci Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi otázku, zda přípravný výbor v dokumentech, které předložil, nelhal o svém učení. Jednalo se hlavně o otázku přijetí transfúze, nástup na vojenskou nebo civilní službu. Ministerstvo kultury odeslalo v červenci 2000 vedení společnosti dopis s dotazem, zda tyto věci učí. Vedení společnosti odpovědělo, že ne, že toto neučí.⁹¹

---

⁹¹ <http://www.sweb.cz/vit.p/streva/stanov.html>

Závěr

Ve své magisterské práci jsem v úvodu popsala, které skupiny lidí se podle názoru odborníků dají zařadit mezi sekty. Uvedla jsem znaky, podle kterých se tato odborná veřejnost řídí, pokud se rozhoduje, zda danou skupinu označí nebo neoznačí pojmem sekta.

V poslední části jsem se zaměřila na skupinu lidí, kteří se nazývají Náboženská společnost svědkové Jehovovi. V této části jsem odpovídala na otázku, zda na základě výskytu těchto znaků lze tuto společnost zařadit mezi skupiny, které souhrnně nazýváme pojmem sekta.

Shrnu zde, co jsem napsala v první části této práce s informacemi, které jsem v odborné literatuře i v denním životě zjistila o svědcích Jehovových.

V tomto závěru se na tuto skupinu podívám podrobněji podle jednotlivých znaků, které sektářské společnosti jsou přisuzovány.

ad 1) O Náboženské společnosti Svědků Jehovových, můžeme říct, že má hierarchicky uspořádanou mocenskou strukturu a vedení společnosti dohlíží na učení i praxi všech svých členů, ovlivňuje každodenní život svých členů. Viz kap. 2.5

ad 2) Zákony v Náboženské společnosti svědků Jehovových jsou témata na dlouho debatu. Rétorika této společnosti je velmi propracovaná jak ve směru dovnitř společnosti tak i navenek a na příkladu rétoriky o postoji k přijímání

krevních transfúzí je to zřetelně vidět. Dlouhou dobu společnost hlásala u nás i ve světě zákaz přijímání krve. Ve chvíli, kdy byli oficiálně dotázáni na toto kontroverzní učení ministerstvem kultury v rámci registračního procesu, byla odpověď Ne, my toto učení nevyznáváme. Přesto členové této společnosti hojně odmítají transfúzi, protože je to proti jejich náboženskému přesvědčení. Viz kap. 2.2e)

ad 3) Většinou společnost svědkové odmítají jako ty špatné, kdo nejdou za Ježíšem a Jehovou. Odmítají slavit svátky, které slaví většinová společnost. V případě svátků rozděluje tato společnost rodiny, ve kterých všichni nepatří ke SJ, protože nabádá své členy, aby se těchto slavností neúčastnili a neposkvrnili se tak. Viz kap. 2.3

ad 4) O pěstování pocitu výlučnosti u členů Náboženské společnosti svědkové Jehovovy nelze vůbec pochybovat, v jejich literatuře se setkáte na mnoho místech s tím, že o sobě mluví jako o jediných pravých křesťanech. Jasně je toto stanovisko vyjádřeno v brožuře Svědkové Jehovovi Kdo jsou? Čemu věří?

ad 5) Žádný člověk, který zavítá do Sálu království nebo zareaguje na nabídku biblických hodin od společnosti, není sám. Společnost jej nenechá studovat Bibli samotného, ale pečlivě organizuje studium v kolektivu pod dohledem, čímž se zabrání eventuelním odlišným výkladům. Studium Bible pak není skutečné studium podle metod hermeneutiky textů, ale je kolektivním opakováním oficiálně podaného výkladu, s kterým nelze polemizovat, pouze jej přijmout.

ad 7) Svědkové Jehovovi se nesmějí stýkat s lidmi, kteří odešli nebo byli vyloučeni z jejich společnosti. Pokud by tento zákaz porušili, hrozil by jim trest a mohli by být sami vyloučeni ze společnosti. Vzhledem k psychologickým

bariérám mezi členy společnosti a okolím by pro každého z nich znamenalo vyloučení zároveň automaticky naprostou osamělost, což je samo o sobě dostatečná hrozba schopná zabránit nežádoucímu jednání.

ad 8) U tohoto bodu bychom mohli uvést stejný příklad jako u bodu dva. Na dotaz ministerstva odpovědělo vedení společnosti, že neučí ani odmítání transfuze ani nezakazuje svým členům, aby nastoupili základní vojenskou nebo náhradní vojenskou službu, přičemž jejich literatura z té doby je může usvědčit z opaku.

ad 9) Svědkové Jehovovi o sobě prohlašují, že nemají placené duchovenstvo nežádají ani státní dotace na platy duchovenstva. Z tohoto důvodu, že zde neexistuje jasně vymezeno postavení duchovenstva, nebylo této společnosti přiznáno zvláštní právo „zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství“.

Ve světle těchto uvedených skutečností je mé vyjádření na konec práce jasně dané. Náboženskou společnost Svědkové Jehovovi můžeme podle kritérií stanovených odbornou veřejností označit za sektu.

Chtěla bych podtrhnout některé myšlenky této diplomové práce, které považuji za vhodné realizovat nějakou formou v praxi

Sekty jsou skupiny lidí, které mohou představovat nebezpečí pro společnost, proto je nutné na jejich činnost upozorňovat a hlavně o nich pravdivě a nezájatě informovat veřejnost.

Příslušnost k sektě může ohrožovat i jednotlivce, proto si myslím, že bychom měli o nebezpečích, které člověku hrozí informovat i děti a jejich rodiče. Vzhledem k oboru mého studia považuji za obzvlášť vhodné a žádoucí pořádat fundované přednášky a vypracovat vhodné informační materiály přiměřené věku cílové skupiny, které budou poskytovat informace a rady o tomto tématu.⁹²

Lidé, kteří opustí sektu, bývají často „dezorientováni“ v prostředí většinové společnosti, která je také velmi těžce přijímá zpět. Je opět potřebná větší informovanost veřejnosti o celém problému, ne jen o mediálně zajímavých momentech.

Ke vstupu do sekt často vede lidi opuštěnost, samota, strach z budoucnosti, ze smrti a také nenaplnění přirozené lidské touhy a potřeby vztahu ke transcendentním skutečnostem, to vše je tak typické pro naši postmoderní společnost, která programově odmítá všechny jistoty a opěrné body minulých dob jako zavazující a omezující. Životní praxe vycházející z této ztráty nediskutovatelných a jasných hodnot má kromě svobody také své velmi negativní důsledky. Rozpad velkého množství rodin je způsoben mimo jiné i ztrátou schopnosti vhodně a zdravě strukturovat svůj čas, řád a pravidelnost v péči o důležité oblasti života, schopnost odložit plnění svých potřeb kvůli vyššímu

---

⁹² Příkladem, kdy je potřeba dobrá informovanost, může být událost z této doby. V Brně bude v září 2009 otevřena Základní škola, ve které se má vyučovat podle metod zakladatele Scientologické církve L. R. Hubbarda.

dobru. Dezorientovaní rodiče nenacházejí na své děti čas. Děti takto zanedbávané nedokáží samy bez vedení a dopomoci strukturovat svůj čas a hledat si dobré a rozvíjející aktivity. Jsou frustrované, a pokud jim není nabídnuta lepší alternativa, mohou při kontaktu s příslušníky sekty své citové a intelektuální prázdno řešit tím, že přijmou „osvobozující“ identitu člena sekty. V tom okamžiku je odpověď na všechny jejich bolestné otázky hotová a je servírovaná s ohromnou jistotou. Zde spatřuji největší prostor, kde může působit pedagog volného času. Nabídnout dětem, ale i dospělým možnost zažít pocit úspěchu, sounáležitosti a dalších pocitů a emocí, které jsou potřebné pro zdravý psychický a duševní vývoj člověka.

Seznam literatury

- 1) **ABGRALL, J.-M.** *Mechanismus sekt.* Praha: Karolinum, 1996. s. 253.
ISBN 80-7184-774-7.
- 2) **ADAMY, H.** *Byl jsem manažerem ilegální továrny.* Praha : Ostrov, 1999. 77 s.
ISBN 80-86289-03-6.
- 3) **BARRETT, D. V.** *Sekty, kulty, alternativní náboženství.* D. Zbavitel. 1. vyd.
Praha: Ivo Železný, 1998. 422 s. ISBN 80-240-0066-0.
- 4) *Boží jméno, které přetrvá navždy.* Brooklyn, New York : Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1992. 31 s.
- 5) **BÜCHNEROVÁ, B.** *Co máme vědět o sektách.* Praha: Amulet 1999. s. 127.
ISBN 80-86299-02-3.
- 6) *Co bible doopravdy říká?.* Brooklyn, New York : Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 2005. 224 s.
- 7) Dokumentování psychiatrie : poškozování ve jménu zdravotní péče. USA : [s.n.], 2002. 63 s.
- 8) Dokumenty katolické církve. Sekty a nová náboženská hnutí. Praha: Zvon, 1997. s. 97. ISBN 80-7113-207-1.
- 9) **DVOŘÁKOVÁ, M. – VOJTÍŠEK, Z.** Mesiášství v jasném světle. Sekta Parsifala Imanuela není minulostí. In Dingir 2/1999. s. 15 – 18.
- 10) *Encyklopedie nových náboženství : Nová náboženská hnutí, sekty a alternativní spiritualita.* Christopher Partridge; Alena Jakoubková; Vojtíšek Zdeněk et. al.. 1. vyd. Praha : Euromedia Group, k. s. - Knižní klub v Praze, 2006. 448 s. ISBN 80-242-1605-1.
- 11) **ENGELHART, V.** *Kdo jsou svědci Jehovovi.* Olomouc: Matice Cyrilometodějská, 1992. s. 55.

- 12) **ENROTH, R. a kol.** *Průvodce sektami a novými náboženstvími*. Praha: EELAC, 1995. s. 179. ISBN 80-85495-29-5.
- 13) **FERFECKI, S.** *Strážná věž Peníze a náboženský podvod. Svědectví bývalého Svědka Jehovova*. Praha: Práh, 1997. s. 158. ISBN 80-85809-76-1.
- 14) **FERFECKI, S.** *Byl jsem svědkem Jehovovým*. 2. vyd. Ostrava : Křesťanské sbory v Československu, 1991. 91 s.
- 15) **FINCKE, A.** *Was ist eine Sekte?* Kompakt-Infos, Evangelische Zentralstelle für Weltanschauungs Fragen, Berlin, 1999.
- 16) **FRANZ, R.** *Krise svědomí*. Iva Andryšková, Jan Vopálecký, Michael Waloschek a kol. 2.vyd. Praha:Návrat domů, 1998. 415s. ISBN 80-85495-80-5.
- 17) **GITT, W.** *Hledání východiska*. Ostrava: Tandem, 1995. s. 156. ISBN 3-89397-775-9.
- 18) **GROOTHUIS, D., R.** *New Age tváří v tvář*. Praha: Návrat domů, 1995.s. 181. ISBN 80-85492-38-4.
- 19) **HAMPL, L.** *Typologie „odpadlíků“ Vztah bývalých svědků Jehovových k organizaci a spiritualitě*. Dingir 4/2001 s. 4-5
- 20) **HECHTOVÁ, A.** *Jan Dvorský: „Jsem bojovník a vyhraju“*. Metro 20. 4. 2009
- 21) **HORA, L.** *Problematika tzv. alternativní religiozity a jejího podílu na formování životní orientace mládeže*. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova, vydavatelství Karolinum, 1995. 228 s.
- 22) **HYHLÍK, F. – NAKONEČNÝ, M.** *Malá encyklopedie současné psychologie*. Praha: SPN, 1973. s. 340.
- 23) *Jak může krev zachránit náš život?*. Brooklyn, New York : Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1990. 31 s.
- 24) **JARON, P.** *Svedkovia Jehovovi vo svetle Pisma*. A. Š.. Praha : ÚR Cirkvi

- adventistov s. d. 71 s.
- 25) *Je "Strážná věž" hlasatelkou Boží pravdy?*. Praha : Ústřední rada církve adventistů s.d. 99 s.
- 26) **JURKOVIČ, P.** *Možnosti prevence v oblasti náboženských sekt.* Olomouc, 1997. Absolventská práce na Vyšší odborné škole sociální a teologické.
- 27) **JURKOVIČ, P.** *Pánova cesta.* In Dingir 2/1998. s. 6.
- 28) **KAHAN, K.** *Jehovovi svedkovia : Kto sú? Komu slúžia?.* 1. vyd. Bratislava: Pravda, 1988. 260 s.
- 29) **KOLEKTIV AUTORŮ.** *BIBLE – Písmo svaté Starého a Nového zákona, Ekumenický překlad,* Praha: Česká biblická společnost, 1993. s. 283. ISBN 80-900881-7-1.
- 30) **KOLEKTIV AUTORŮ.** *Malý slovník sekt.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. s. 143. ISBN 80-7192-246-3.
- 31) **KOLEKTIV AUTORŮ.** *Sekty, kulty a nová religiozita v pluralitnej spoločnosti.* Bratislava: Ústav pre vzťahy štátu a cirkví, 2000. s. 100 ISBN 80-968329-5-6.
- 32) **KOTRČ, J.** Kam kráčí Aštar Benda? Poselství kontaktérů je již pravděpodobně za svým zenitem. In Dingir. 4/1999 s. 12.
- 33) **KŘEMEN, P.** Boj se sektou. Praha: Duel, 1997. s. 118. ISBN 80-902324-4-2.
- 34) **LUŽNÝ, D.** *Nová náboženská hnutí.* Brno: Masarykova univerzita, 1997 s. 181. ISBN 80-210-1645-0.
- 35) **MARTINEK, B.** Náboženská společnost a stát. Historie Svědků Jehovových v Československu. Praha, Dingir 2000. ISBN 80-902528-3-4
- 36) *Měl bys věřit v trojici? : Je Ježíš Kristus všemohoucí Bůh?.* Brooklyn, New York: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1990. 31 s.

- 37) **MISAUEROVÁ, A., VOJTÍŠEK, Z.** *Dětství a sekta*. Praha : Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. 28 s. ISBN 80-86991-83-0.
- 38) **MÜHLPACHR, P.** *Sociální patologie*. 1. vyd. Šlapanice : Masarykova univerzita v Brně, 2001. 104 s. ISBN 80-210-2511-5.
- 39) **NAVARA, L.** O lidech, kteří věří a nekouří. *MF dnes*. 7.12.2004, s. 4.
- 40) **NOVOTNÝ, T.** *Přicházejí*. Praha: Nakladatelství a vydavatelství Rady Církve bratrské, 1992. s.76. ISBN 80-900773-3-1.
- 41) **NOVOTNÝ, T.** *Mormoni a Děti boží*. Praha: Votobia, 1998. s. 168. ISBN 80-7220-039-9.
- 42) **NOVOTNÝ, T. – VOJTÍŠEK, Z.** *Základní orientace v nových náboženských směrech*. Praha: Oliva, 1994. s. 47. ISBN 80-901634-4-0.
- 43) **POLÁKOVÁ, G.** *Scientologie*. Olomouc, 1998 Diplomová práce na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého na katedře občanské výchovy. Vedoucí diplomové práce Jitka Skopalová.
- 44) **POKORNÝ, V. – BLAŽEK, R. – TELCOVÁ, J.** *Nebezpečí sekt*. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky r.s., 2002. s. 239. ISBN 80-86568-07-5.
- 45) **PORTERFIELDOVÁ, K. M.** *O sektách*. Praha: Lidové noviny, 1997. s. 173. ISBN 80-7106-233-2.
- 46) **REJCHRT, L.** *Pavučiny*. 1. vyd. Praha : Oliva, 1995. 124 s.
- 47) **REMEŠ, P.** Historie svědků Jehovových u nás. *Dingir*. 1. 1. 1998, roč. 1, č. 1
- 48) **REMEŠ, P.** Svědkové Jehovovi, nebo Bible? : Příručka křesťana pro biblické rozhovory se Svědky Jehovovými. Praha : Fokus, 1990. s. 116 ISBN 80-900093-3-6.
- 49) **SKOPALOVÁ J. a kol.** Rozsah vlivu sekt na děti a mládež (Závěrečná

- zpráva ze sociologického výzkumu). Olomouc: FF UP, 1996.
- 50) *Svědkové Jehovovi : Kdo jsou? Čemu věří?*. Brooklyn, New York : Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 2000. 31 s.
- 51) **ŠTAMPACH, I. O.** *Sekty*. Praha: Pastorační středisko při Arcibiskupství pražském, 1992. s. 19
- 52) **ŠTAMPACH, I. O.** *Sekty a nová náboženská hnutí – naděje a rizika*. Praha: Oliva, 1995. s. 15. ISBN 80-85942-01-1.
- 53) *Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod*. Ostrava : Sagit, 2006. 192 s. ISBN 80-7208-587-5.
- 54) **VELECHOVSKÝ, P.** Svědkové Jehovovi a 2. sv. válka : FIALOVÉ TROJÚHELNÍKY. *Dingir*. 1999, roč. 2, č. 4, s. 4.
- 55) **VELECHOVSKÝ, P.** Svědkové a odpadlíci : Jak žijí skupiny bývalých svědků Jehovových. *Dingir*. 1.1.1999, roč. 2, č. 1, s. 5.
- 56) **VELECHOVSKÝ, P. – HAVELKA, J.** *Modrá alfa – objevování skrytých schopností*. Praha: BEN, 1996. s. 193. ISBN 8086056-10-4.
- 57) **VOJTÍŠEK, Z.** *Encyklopedie náboženských směrů v České republice*. 1. vyd. Praha : Portál, 2004. 462 s. ISBN 80-7178-798-1.
- 58) **VOJTÍŠEK, Z.** *Netradiční náboženství u nás*. Praha: Dingir, s. r. o., 1998. s. 139. ISBN 80-902528-0-X.

Seznam Příloh

Příloha č. 1

Data registrace církví a náboženských společností

Příloha č. 2

Základní dokument Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi

Příloha č. 1

Data registrace církví a náboženských společností

Přehled o datech registrace církví a náboženských společností a svazů církví a náboženských společností

1. Církev a náboženské společnosti registrované podle zákona č. 308/1991 Sb.

Č.	Název církve, náboženské společnosti	Datum registrace resp. recepce (rok 1991)
1.	Apoštolská církev	1989
2.	Bratrská jednota baptistů	1951
3.	Církev adventistů sedmého dne	1951 (1952-56 odňato)
4.	Církev bratrská	1951
5.	Církev československá husitská	1920
6.	Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů	1990
7.	Církev řeckokatolická	recepce z Rakouska Uherska (1950-68 odňato)
8.	Církev římskokatolická	recepce R-U
9.	Českobratrská církev evangelická	recepce z Rakouska Uherska
10.	Evangelická církev a. v. v ČR	recepce z Rakouska Uherska
11.	Evangelická církev metodická	1951
12.	Federace židovských obcí v ČR	recepce z Rakouska Uherska
13.	Jednota bratrská	recepce z Rakouska Uherska
14.	Křesťanské sbory	1956
15.	Luterská evangelická církev a. v. v ČR	19.1. 1995
16.	Náboženská společnost českých unitářů	1930
17.	Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	1.9. 1993
18.	Novoapoštolská církev	1956
19.	Pravoslavná církev v českých zemích	recepce z Rakouska Uherska
20.	Slezská církev evangelická a. v.	recepce z Rakouska Uherska
21.	Starokatolická církev v ČR	recepce z Rakouska Uherska

2. Církyve a náboženské společnosti registrované podle zákona č.3/2002 Sb.

Č.	Název církve, náboženské společnosti	datum registrace
22.	Církev Křesťanská společenství	20.6. 2002
23.	Obec křesťanů v České republice	4.9. 2002
24.	Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny, Hnutí Hare Krišna	21.11.2002
25.	Česká hinduistická náboženská společnost	25.11. 2002
26.	Ústředí muslimských obcí	17.9. 2004
27.	Ruská pravoslavná církev, podvorje patriarchy moskevského a celé Rusi v České republice	26.5. 2007
28.	Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü	8.6. 2007
29.	Višva Nirmala Dharma	14.7.2007
30.	Církev živého Boha	15. 12. 2007

Příloha č. 2

Základní dokument

Náboženské společnosti Svědkové Jehovovi
sestavený podle § 10 odst. 3 zákona č. 3/2002 Sb.
(doplněné znění ve smyslu zákona č. 495/2005 Sb.)

- a) **Název:** Náboženská společnost Svědkové Jehovovi (dále jen Společnost)
- b) **Poslání a základní články víry:** Společnost provádí křesťanskou náboženskou činnost, při níž je oznamováno jméno Jehovy Boha a jeho láskyplná opatření pro lidstvo prostřednictvím jeho nebeského Království v čele s Ježíšem Kristem jako ustanoveným králem. (Matouš 24:14; 28:19, 20; Žalm 83:18; Izajáš 43:10-12) Společnost organizuje bezplatné biblické vyučování, které oslavuje Jehovu Boha a zvyšuje myšlenkovou a morální úroveň lidí. Toto křesťanské náboženské dílo probíhá pod vedením a dohledem Vedoucího sboru svědků Jehovových. Základní články víry vycházejí z Bible a jsou uvedeny v příložené brožůře *Svědkové Jehovovi – Kdo jsou? Čemu věří?*, strana 13. (Příloha č. 1) Další podrobnosti týkající se věrouky jsou objasněny v dopise Společnosti Ministerstvu kultury ČR ze dne 30. srpna 2000 čj. 9726/2000. Společnost se nezabývá podnikatelskou činností.
- c) **Sídlo:** Bryksova 939/37, 198 21 Praha 14-Černý Most.
- d) **Orgán, který jedná jménem Společnosti na území České republiky:** Výbor Společnosti. Jeho členové jsou jmenováni a odvoláváni Vedoucím sborem svědků Jehovových. (Governing Body of Jehovah's Witnesses, 25 Columbia Heights, Brooklyn, New York, NY 11201-2483, USA) Délka funkčního období není stanovena, jmenování se provádí na dobu neurčitou. Právní úkony Společnosti jsou platné, jestliže jsou podepsány nejméně dvěma členy Výboru Společnosti. Jiné osoby mohou činit právní úkony jménem Společnosti tehdy, mají-li k tomu písemné zmocnění podepsané nejméně dvěma členy Výboru Společnosti.
- e) **Osobní údaje členů Výboru Společnosti:**
Peter Hamadej
Pavol Povědák
Eduard Sobička
Pavel Sommr
- f) **Organizační struktura Společnosti:** Orgánem, který jedná jménem Společnosti na území České republiky, je Výbor Společnosti popsany v bodě d). Společnost je tvořena sbory. Výbor Společnosti může rozhodnout o ustavení evidované právnické osoby – Sboru badatelů Bible s místním označením (dále jen Sbor). Výbor Společnosti může rozhodnout též o zániku Sboru jako evidované právnické osoby. V tom případě Výbor Společnosti určí, kdo se stává právním nástupcem zaniklého Sboru.

Statutárním orgánem Sboru badatelů Bible je Výbor Sboru. Členy Výboru Sboru jmenuje a odvolává Výbor Společnosti. Délka funkčního období členů Výboru Sboru není stanovena, jsou jmenováni na dobu neurčitou. Členové Výboru Sboru mohou jednat jen jménem toho Sboru, v němž byli jmenováni. K platnosti právního úkonu Sboru jsou zapotřebí podpisy nejméně dvou členů Výboru Sboru.

- g) Způsob ustavování a odvolávání duchovních:** Společnost nemá třídu duchovních. V každém sboru je rada starších, která se ujímá vedení ve sborové činnosti a vykonává pastýřskou práci. Křesťanskou duchovenskou činnost jsou oprávněni vykonávat všichni svědkové Jehovovi. Ustavování a odvolávání členů Výboru Společnosti je popsáno v bodě d), ustavování a odvolávání členů Výboru Sboru je popsáno v bodě f).
- h) Způsob schvalování změn základního dokumentu:** Základní dokument, jeho přílohy a změny dokumentu i příloh schvaluje Výbor Společnosti většinou hlasů. Schválení dávají najevo členové Výboru podpisem základního dokumentu, jeho příloh či jejich změn.
- i) Začlenění Společnosti do struktur mimo území České republiky:** Společnost je součástí celosvětové organizace křesťanských svědků Jehovových, kteří jsou duchovně vedeni Vedoucím sborem svědků Jehovových. Adresa světového ústředí je uvedena v bodě d).
- j) Zásady hospodaření Společnosti, způsob získávání finančních prostředků:** Společnost hospodaří s těmi prostředky, které získává zejména z darů, včetně příspěvků darovaných jednotlivci při shromážděních a sjezdech do příslušných schránek (tzv. kostelní sbírky), z dědictví a z půjček. Při hospodaření se postupuje v souladu s obecně závaznými právními předpisy, posláním Společnosti (viz bod b/) a Statutem, který byl předložen při registračním řízení. O právních úkonech spojených s hospodařením platí zásady uvedené v bodech d) a f). Společnost ani Sbory nesmějí vykonávat žádnou podnikatelskou činnost. Vzniklý hospodářský přebytek se vždy použije jen pro další činnost Společnosti a Sborů a nesmí být ani částečně komukoli rozdělen.
- k) Způsob naložení s likvidačním zůstatkem, který vyplyne z případné likvidace Společnosti:** O naložení rozhodne likvidátor, jmenovaný Výborem Společnosti, pokud obecně platné právní předpisy neurčí něco jiného.
- l) Práva a povinnosti osob hlásících se ke Společnosti:** Práva a povinnosti jsou vymezeny Svatým Písmem (Bibli), obecně platnými právními předpisy, tímto základním dokumentem a Základními zásadami činnosti (Statutem), který byl předložen při registračním řízení, a jeho dodatkem. (Příloha č. 2)

V Praze dne 30. listopadu 2006

Výbor Společnosti:

Peter Hamadej

Pavol Povědák

Eduard Sobička

Pavel Sommr

Abstrakt

<u>Název práce:</u>	Sekty a nová náboženská hnutí – Svědkové Jehovovi
<u>Příjmení a jméno:</u>	Mgr. Veronika Hovjacká
<u>Katedra:</u>	psychologie
<u>Obor:</u>	pedagogika volného času
<u>Vedoucí práce:</u>	PhDr. Jan Polívka
<u>Rok obhajoby:</u>	2008
<u>Klíčová slova:</u>	sekta, závislost, dobrovolnost, nová náboženská hnutí, víra, církev, svoboda

Resumé:

Náboženská sdružení jsou společnosti, které se odkazují k transcendentním skutečnostem, ale realizují se vždy mezi konkrétními lidmi v konkrétní epoše a společnosti. Je zajímavé sledovat vztah celé společnosti a těchto skupin. Jeden ze způsobů jak společnost vyjadřuje dnes svůj vztah k náboženským společnostem, v nejširším slova smyslu, je registrace sdružení jako státem uznané církve. O tento status společnosti usilují, a jeho dosažení spojují s jistou změnou svého postavení. Moje diplomová práce je zamyšlením nad tím, jak obtížné, a možná i ošidné, je hledání kritérií pro registraci nebo neregistraci. Zjednodušeně je to o popisování hranic mezi pojmy sekta a církev. Intuitivně je tato hranice něco docela zřetelného, ale v okamžiku, kdy je třeba hledat a jasně rozhodnout intuitivní kritéria nestačí.

Abstract

Sects and new religious movements, Jehovah's Witnesses

Keywords: sect, dependence, optionality, new religious movements, faith, church, freedom

Religious groups are societies, which aims to transcendental realities, but are realized among particular people and in particular time and society. It is interesting to study the relationship between society as a whole and these sub societies. One way of how the main society expresses its relationship towards religious groups, in a broader sense, is the registration of these groups as a state recognized religion. This status is desired and appreciated by the religious groups as it can change their position in public eyes. This thesis is a reflection about how difficult, and maybe even deceptive, is looking for criterions for registration or not registration. It is simply about describing borders between the terms “sect” and “church”. Intuitively, this border is something quite clear, but when we need to decide for or against registration, intuitive criterions by themselves are not enough.